

Naročnina
za državo SHS:
do praklica:
a) po pošti mesečno Din 18
b) dostavljen na dom
mesečno 12
za inozemstvo:
mesečno Din 23
Sobotna izdaja:
v Jugoslaviji Din 20
v inozemstvu 40

SLOVENEK

Cene inseratov:
Sposlojna petlinna vrsta mal
oglasni po Din. 1.— in Din. 1.50,
veliki oglasni nad 45 mm viš
line po Din. 2.—, posilna 16
po Din. 3.—.
Pri večjem naročilu popust.
Izda se vsak dan izvenred
nedeljska in dneva po praz
niku ob 5. uri zjutraj.
Poština plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; neizbrana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, uprava. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglasne,
zagreb 39.011, sarajev. 7563, praga in dunaj. 24.797.

Žrtvam.

In tyrannos!

Danes pokopljemo v domačo zemljo trupla vojakov slovenskega sedemnajstega pešpolka, ki so bili leta 1918. v Judenburgu od avstrijske vojaške oblasti ustreljeni.

Tistega leta je že davnaj tleča nezadovoljnost slovenskega ljudstva nad centralističnim raznarodovalnim in vednoboljšim absolutističnim režimom avstroogrske dinastije in birokracije vsled pogumnega nastopa Slovenske ljudske stranke prišla spontano v vednoboljši energični obliki od izraza. Majniška deklaracija je bila podnet za osvobodilno gibanje, ki se je končalo z desorganizacijo armade, službe doslej posili za orodje imperialističnim namenom avstroogrskega potentatov, ter z osnovanjem neodvisne države jugoslovanskih narodov bivše monarhije, ki so se potem po svobodni samoodločitvi pridružili kraljevini srbski.

To veliko gibanje je bilo pojav osvobodilnega pokreta, ki je tisti čas zajelo vse narode sveta, kateri so vsled dolgega trpljenja prišli do spoznanja, da so bili doslej zgolj igrača v rokah samopasniških režimov, ki so teptali načela krščanske etike, narodnih pravic, socialnega blaga in človečnosti, da dosežejo svoje egoistične namene. Zato je to gibanje postavilo na ščit krščanske moralne, samoopredelitelje narodov, socialno pravičnost in mir na podlagi bratstva vseh od trinoštva osvobojenih narodov.

Za to veliko misel so umrle tudi judenburške žrtve.

Umrli so kot dobri Slovenci, ki so videli svojo odrešitev v svobodni, nobenega tlačenja in nadvlade ne poznavajoči Jugoslaviji, in kot dobri kristjani. Možina je pred svojim koncem v ječi dejal: »Žal mi je, ko moram tako mlad umreti, a zopet sem vesel, da bo moja kri obrodila sadove.« Na morišču pa je vzkliknil: »Živela svobodna Jugoslavija!« Hafner je izrazil v ječi upanje, da žrtve obsojencev ne bodo zastoj in je na morišču zaklical: »Živio fantje, v nebesih se vidimo!« Res smrt, dostojna slovenskih fantov, ki ne pozabijo svoje vere in svoje slovenske domovine!

Umirajoči so videli pred seboj slovensko ljudstvo v bratski slogi z ostalimi jugoslovanskimi rodovi, enakopravno, gospodarja na svoji zemlji, odrešeno vsakega političnega, gospodarskega in socialnega nasilja, in so pred večnim snom zaslanjali še o celim svetu, osvobojenem od trinoštva nekaterikov, živčevem v edinstvu, napredujočem v dobrem, o svetu, ki snuje svojo bodočnost na napredku duha in npravnosti, ne pa na surovi sili in podjarmljenju slabijših.

Spominimo se na to danes tudi mi, ko bomo spremljevali njihova trupla k počitku v domači zemlji.

Splošni cerkveni koncil.

Rim, 1. junija. (Izv.) Agencija Volta javlja z ozirom na vesti, da bo sklican splošni cerkveni koncil, da je že papež Pij nameraval koncil sklicati. Odločitev v tem vprašanju pa še ni padla. Samo priprave za koncil bi trajale približno dve leti, ker bi se ga udeležilo okoli 3000 škofov.

Rusija naj plača predvojne dolgove.

London, 1. junija. (Izv.) Včeraj so zborovali v Londonu trgovci, ki so imeli že pred vojno trgovske zveze z Rusijo. Zastopane so bile zelo velike in ugledne tvrdke. Sprejeta je bila resolucija, ki zahteva od vlade, naj ne sklene z Rusijo nobene pogodbe prej, dokler Rusija ne prizna in plača svojih predvojnih dolgov.

London, 1. junija. (Izv.) Zborovanja trgovcev se je udeležil tudi bivši angleški veleposlanik v Petrogradu Buchanan. Naglašal je, da je vsaka zveza z Rusijo nemogoča, dokler Rusija ne izpolni svojih predvojnih obveznosti.

ANGLEŽI ZAPUSTE DARDANELE?

London, 1. junija. (Izv.) Iz Carigrada poročajo, da govori mnogo znakov za to, da bodo Angleži zapustili Dardanele.

Vladna deklaracija.

PROFESORJI ZADOVOLJNI Z IZJAVO PROSVETNEGA MINISTRA.

Belgrad, 1. junija. (Izv.) Ob 10. dop. je predsednik Ljuba Jovanović otvoril 2. redno sejo narodne skupščine in sporočil, da je vlada predložila skupščini uradniški zakon, katerega bo izročil zakonodajnemu odboru. Poslanec Agatanović in Moskovljevič sta stavila vprašanje na ministra za prosveto o proforskem vprašanju. Minister je odgovoril, da je začetkom maja dobil resolucijo, v kateri se zahteva izboljšanje gnotnega stanja profesorjev in določa rok do 20. maja za izvršitev te zahteve. Odgovoril je profesorjem, da to ni mogoče, da pa je skupščina na tem, da se konstituirata in bo potem obenem z uradniškim rešila tudi proforskost vprašanje. Profesorji so 20. maja podali ostavke, katerih pa ni mogel uvaževati. Pisal je ponovno profesorjem in jim obljubil, da se bo njihova zadeva ugodno rešila. S tem so se profesorji včeraj zadovoljili.

Nato je vstal ministrski predsednik Nikola Pašić in prebral sledečo deklaracijo.

ZEDINJENJE PRIZNANO.

Splošni gospodje poslanci! Po dolgoletni težki vojni, v katero je bil posredno in neposredno zapleten ves svet in po zmagi nad sovražniki ter po sklepu miru je prišel čas obnove in urejevanja novega stanja. Srbija, ki je najhujše trpela in na katero je sovražnik prvi navalil z namenom, da uniči njeno neodvisnost in jo podjarmi, je bila srečna ne samo, da se je rešila, marveč tudi da je videla, da je njen sovražnik propadel in da je doživela uresničenje svojih narodnih idealov osvoboditve in zedinjenja našega troimenega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev. Po sklepu mednarodne mirovne pogodbe v St. Germainu je bilo priznano naše zedinjenje z besedami: trajno ujedinjenje.

UREDITEV DRŽAVE PO NARODOVI VOLJI.

Nato je za Srbijo v cilju osnovanja neodvisne edinstvene države pod imenom Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev prišel čas mirnega dela in urejevanja naše države. Prvi čas, ko je med narodom vladovala silna navdušenost zaradi uresničenih idealov o osvoboditvi in ujedinjenju, mnoge stvari, ki bi jih bilo treba takoj urediti, niso bile urejene. Pa tudi sedaj po sprejetju ustave ni prepozno, ako se izkoristi čas in ako nas prejšnje prepričanje, da je prva in najsvetejša dolžnost vsakega člana naroda, da branimo našo narodno državo pred sovražniki in nasprotniki in da jo urejemo po želji naroda. Sedaj je nujno, da pričnemo urejevati tiste zadeve, ki jih narekujejo razmere, oziroma se pri tem na zunanji in notranji položaj, ki je nastal po sklepu miru.

ODPOR PREMAGANIH DRŽAV.

Gospodje narodni poslanci napačno bi bilo, če bi mislili, da so se premagani sovražniki spoprijaznili z izvršenim zgodovinskim dejstvom in da iskreno in lojalno priznajo novoustanovljene države, ki so se osnovala na principu narodnosti. Da je temu res tako, prepričamo se, ako se ozremo na mednarodne razmere v Evropi. Po sklepu mira ni niti ena od premaganih držav točno izpolnjevala obveznosti, katere je prevzela, marveč so se odtegovala plačilu pod raznimi izgovori, zahtevale olajšave in podaljšanje rokov, nekatere države pa tudi znižanje določenih odškodnin. To zavlačevanje je privedlo Francijo in Belgijo do prisilnih odredb, da bi prisilili Nemčijo, da vrši obveznosti, katere je z mirovno pogodbo prevzela. Okupacija Poruhra in okolice je potegnila za seboj pasivni odpor nemških delavcev in industrijev, posebno pa nemških upravnih uradnikov. To je zopet izvalo ostre odredbe od strani okupacijskih čet, da bi zadušile ta pasivni odpor. Ta oster spor med Francijo in Belgijo na eni ter Nemčijo na drugi strani, pri čemer manjka enodusnega soglasja, je vznemiril javno mišljenje celega sveta. Ker pa je Srbija ravno tako in še hujše trpela kakor Francija in Belgija, je ona direktno in najbolj zainteresirana na rešitvi tega

vprašanja, ker je po mirovni pogodbi določeno, da dobi Srbija kot odškodnino 5% od cele svote, ki jo mora plačati Nemčija zmagovalcem za napravljen škodo.

Za Nemčijo prihajata Mažarska in Bolgarija in zahtevata, da jima zavezniki olajšajo plačilo določenih odškodnin na ta način, da bi se jima podaljšal rok in pripomoglo, da dobta inozemsko posojilo.

PREVIDNOST.

Vsi ti pojavi nas spominjajo, da se ne udajamo brezbrzičnosti, da bodo nasproti nam vse obveznosti iz mirovne pogodbe izpolnjene. Zato smo dolžni nasproti svojemu narodu, ki je toliko dal za osvobojenje in ujedinjenje, da se oziramo na te pojave in da pričnemo z deli, ki so jih zunanji dogodki stavili na dnevni red, da bi se zadostilo neodložljivim državnim potrebam. Kraljeva vlada, noseča odgovornost za varnost v državi in za izpolnjevanje mirovne pogodbe, in globoko se zavedajoča svoje dolžnosti, da to odgovornost vidi, se je pravočasno pobrigala za ustvaritev zveze z onimi državami, ki jim preti ista nevarnost, da se prekrši stvoreno stanje, ki je utrjeno z mednarodnimi pogodbami. Delujoč v duhu, da se ohrani mir, in v pravcu te politike, bo kraljeva vlada predložila narodni skupščini zakon o ustroju narodne vojske. S tem zakonom se v nekaterih formacijah vojske skrajša doba službovanja, vendar se pri tem ne bo zmanjšala sposobnost in pripravljenost vojske za obrambo države. Ali če delamo za ohranitev državne celote in njene neodvisnosti, ne bi mogli napredovati brez drugih zakonov, ki so važni predpogoji za naš nacionalni razvoj, zato moramo skrbeti za konsolidacijo države na znotraj z reševanjem vprašanj, ki jih razvoj naših notranjih razmer stavlja na dnevni red.

ZAKONI ZA KONSOLIDACIJO.

Zato moramo delati na to, da se izenačijo zlasti oni zakoni, ki urejajo vse naše državno življenje in ki se nanašajo na vzdrževanje reda. Kraljevska vlada bo predložila uradniški zakon, ki bo združen z zakonom o redukciji uradništva.

Vlada bo predložila tudi invalidski zakon in s tem dokazala še poznim rodovom, da je ves narod hvaležen vsem svojim vojakom od najnižje do najvišje stopnje, ki so vse žrtvovali za zedinjenje troimenega naroda.

Izoginiti se tudi ne bo mogoče dobrovoljskemu vprašanju in vprašanju kolonizacije onih delov države, ki so bili v vojni popolnoma opustošeni.

Med vsemi predloženimi zakoni zavzema najvažnejše mesto zakon o izenačenju davčnega sistema, da bo mogoče s progresivnim obdavčenjem obdavčiti vse državljane, ki naj izpolnjujejo svojo davčno dolžnost vsak po svoji davčni moči. Drugače ne bo mogoče pokriti nujnih državnih izdatkov.

Nato naštevamo deklaracijo celo vrsto zakonov, ki jih bo vlada skupščini predložila (uradniški zakon, redukcija uradništva, ustrojstvo vojske, državni proračun, finančni zakon o novih davčnih dokladah, dokler ne stopi v veljavo novi davčni zakon, itd.).

Deklaracija se končuje z željo, naj bi bili vsi ti zakoni predloženi skupščini že na prvi seji, ker bi skupščina s tem pripomogla h konsolidaciji države in bi s tem ustvarila možnost razpravljanja o trgovskih, gospodarskih in socialnih potrebah države, da se dvigneta poljedelstvo in industrija in bi se mogli polagoma lotiti ureditve naših notranjih razmer ter to na podlagi izkustev izboljšavati in izpopolnjevati.

Deklaracija govori tudi o prejšnjih in sedanjih zaveznikih naše države in naglašava korektno razmerje naše države do njenih sosedov.

VOLITEV V ODBOR ZA VOJAŠKI ZAKON.

Nato je odredil predsednik 15 minutni odmor. Med odmorom so se zbrali načelniki skupin na dogovor glede izvolitve članov v odbor za razpravo o zakonu o ustroju vojske. Ta sestanek ni imel no-

benega uspeha. V seji skupščine pa je bilo izvoljenih v ta odbor 11 radikalov, 5 demokratov, 2 člana Jugoslov. kluba, 2 muslimana in 1 zemljoradnik. Od Jugoslovanskega kluba sta bila izvoljena v ta odbor poslanca Škulj in Bedjanić, za namestnika pa posl. Kremžar in poslanec Brodar. Poleg tega bi bila morala biti danes izvoljena 2 odbornika v upravni odbor za vojno odškodnino. Ta volitev pa se ni izvršila, ampak pride na dnevni red prihodnje seje, ki bo v ponedeljek ob 9. uri.

Belgrad, 1. maja. (Izv.) Danes popoldne se je konstituiral odbor za proučevanje zakona o ustroju vojske. Za predsednika je bil izvoljen posl. Dragović, za podpredsednika posl. Grgin, za tajnika pa Petrović.

Zakon o naknadnih kreditih.

Belgrad, 1. junija. (Izv.) Danes popoldne je bila seja finančnega odbora. Razpravljali so o zakonu o naknadnih kreditih. V imenu Jugoslov. kluba je govoril posl. Pušenjak, ki je izjavil, da je Jugoslov. klub glasoval za nujnost zakona o naknadnih kreditih in govori za sprejetje vseh točk, katerih namen je izenačenje draginskih doklad za uradnike v celi državi. Dalje zahteva, naj se popravi navidezni proračun, za kar se je on vedno zavzemal v finančnem odboru. Zato so naknadni krediti potrebni. Ugovarja pa proti nekaterim nepotrebnim postavkam za armado, za vrhovno upravo, za prometno ministrstvo itd. Graja pa zakon zaradi tega, ker v njem ni nobenih postavk za ceste v prečanskih krajih, zlasti v Sloveniji, dočim se zahtevajo silni milijoni za gradnjo cest v Srbiji, čeprav je bila v ta namen določena za Srbijo velika svota iz investicijskega posojila. Za Slovenijo zahteva, da se uzakonijo tri točke: 1. Izplačilo nadar za učitelje na trgovski šoli, 2. Povračilo izgube za one slovenske posojilnice, ki so bile pred vojno vlačene pri Zvezi posojilnic v Gradcu in 3. Odškodnina za škodo, ki so jo napravili Nemci l. 1919. v Mežiški dolini.

Poslanec Pušenjak obsoja postopanje vlade napram opravičenim zahtevam slovenske pokrajinske uprave in naglašja, da je Slovenija plačala 51 milijonov Din direktnega davka, dočim bi ga glasom proračuna imela plačati samo 44 milijonov. Specijalne trošarine je Slovenija plačala 7 milijonov, 500.000 Din, dočim bi imela po proračunu plačati samo 2 in pol milijona. Tako je Slovenija plačala veliko več, nego je bilo proračunano, ker slovenske davčne oblasti neusmiljeno iztirujejo poslednji vinar, dočim srbske gledajo črez prste. Sedaj pa vlada noče zadovoljiti niti najbolj opravičenim potrebam slovenske dežele!

Popoldne se je generalna debata nadaljevala. V imenu Jugoslovanskega kluba je govoril poslanec Vesensjak, ki je naglašal dvojno mero, s katero postopa režim v zakonu o naknadnih kreditih. Izjavil je, da je Jugoslovanski klub na čelo m. a. proti temu zakonu, ker Jugoslovanski klub zahteva popolno finančno avtonomijo Slovenije, kajti vse dokazuje nemogočnost centralistične uprave v finančnem pogledu. Poslanec Vesensjak se dotakne vprašanja podeljevanja kreditov od strani Narodne banke in konstatira, da se favorizirajo posamezne režimu ljube osebe in banke na škodo drugih, združništvo pa se zanemarija in zapostavlja. Isto se prakticira od strani »Uprave fondov«, ki dobiva posojila od inozemstva, troši jih pa samo za srbijske kraje. Nesorazmerno se tudi uporablja denar čekovnih uradov, tako da so prečanske dežele sistematično zapostavljene. Navaja tudi druge kričeče slučaje in izjavlja, da bo podrobno o tem govoril v specialni debati. Vsled krivic na, ki jih vlada priznava slovenskemu narodu, bo Jugoslovanski klub glasoval proti zakonu o izrednih kreditih.

Nato je finančni minister odgovarjal na izvajanja poslancev Pušenjaka in Vesensjaka ter priznal, da so njihove pritožbe popolnoma upravičene in izjavil, da se bodo zahteve pokrajinske uprave za Slovenijo pokrile iz rezervnih kreditov, ki znašajo 40 milijonov dinarjev.

V generalni debati so vlado hudo napadali tudi demokrati, dočim je govoril za radikale samo poslanec Grgin. Nato se je

debata zaključila in se je zakon o naknadnih kreditih v načelu sprejel s 17 glasovi proti 13. Za so glasovali radikalni in zastop-

nik Nemcevi, proti pa vsi ostali člani odbora. Jutri se seja nadaljuje in začne specialna debata.

Nezadovoljnost z vladno izjavo.

RAZTEZLJIVO IN NEJASNO STALIŠČE VLADE.

Belgrad, 1. junija. (Izv.) V krogih Jugoslovanskega kluba je bila vladna deklaracija sprejeta zelo hladno. Vlada se ni točno in jasno izjavila niti o zunanji niti o notranji politiki, čeprav ta vprašanja vsa javnost najbolj zanimajo. Tudi o politiki napram našim sosedom ne pove nič in tudi ne o naši politiki napram Rusiji in čisto nič o tem, kako daleč sega naša zveza s Francijo. Tudi poglavje o naši notranji politiki je tako kratko in nejasno, da se da tolmačiti na vse mogoče načine za in proti reviziji ustave. Edino značilno je, da se vlada ni izrečno postavila na stališče vidovdanske ustave, zato pa naglašajo »troimeni narod« namesto da bi svoja izvajanja bazirala na teorijo o treh narodih.

NEZADOVOLJNOST HSRS Z VLADNO DEKLARACIJO.

Zagreb, 1. junija. (Izv.) Danes se je vršila seja predsedstva Hrvatske seljačke republikanske stranke. Razpravljalo se je o vladni deklaraciji na dopoldanski seji narodne skupščine. Naš dopisnik se je o poteku seje in njenih zaključkih pri poslancih HSRS informiral ter izvedel, da je predsedstvo dalo izraza svoji veliki nezadovolj-

nosti z deklaracijo Nikole Pašića. Ugledni zastopnik HSRS je napram našemu dopisniku izjavil, da je deklaracija vlade militaristična, vidovdanska in centralistična. V njej se ne obravnava niti hrvatsko vprašanje niti vprašanje sporazuma, ampak se samo mimogrede kakor nekaj postranskega omenja in še to v popolnoma nezadovoljivem smislu. Vladna deklaracija namreč pravi, da je šele, ko se najnujnejši posli obavi, treba obrniti pozornost na reševanje naše notranje ureditve, ki jo je popravljal, izmenjeval in izpopolnjeval, oziraje se na rezultate stopnjema pridobljenih izkušenj. To se ne pravi v stvari nič drugega, nego da se bo udeleževala vidovdanska ustava. HSRS in revizionistični blok v obče pa stoji na stališču, da je vprašanje sporazuma najnujnejše vprašanje izmed vseh, brez katerega se ne more pravilno rešiti nobeno drugo. Ravno tega pa vlada ni izrekla. Še več! Napram govoru Ljube Jovanovića, ki je izjavil, da Srbi morajo ostati Srbi, Hrvati Hrvati, Slovenci pa Slovenci, pomeni vladna izjava celo poslabšanje in nazadovanje, ker se v njej namenoma ne govori o hrvatskem in slovenskem, ampak samo o troimenem narodu.

Intervencije poslancev

»Jugoslovanskega kluba«.

Belgrad, 1. junija. (Izv.) Včeraj je poslanec K r e m ž a r interpeliral ministra za finance glede nameravanega odpusta delavstva tobačne tovarne v Ljubljani. Odločno je protestiral proti tej nameri, ki ni v dejanskih razmerah prav nič utemeljena. Zahteval je, da se z odpuščanjem delavstva takoj prestane, uprava pa naj se briga za izvoz tobačnih izdelkov. Zahteval je tudi, da se uredi vprašanje delavskih pokojnin in socialnega položaja tobačnega delavstva sploh. Protestiral je tudi proti centralistični upravi tobačnega monopola, ki sistematično dela na to, da se okorišča Srbija na škodo prečanskega prebivalstva. — Poslanec B r o d a r je interpeliral vojnega ministra z ozirom na zakon o ustroju vojske ter zahteval, da se kmetskim sinovom zakonito zajamči enomesečni dopust za časa najnujnejšega kmetijskega dela.

HRVASTKE STRANKE.

Zagreb, 1. junija. (Izv.) Snoči se je vršila seja Hrvatske zajednice, na kateri se je razpravljalo o notranjem položaju. Nato je predsednik Zajednice dr. L o r k o v i ć, posetil predsednika HRSS Radića in z njim več kot eno uro referiral. Ta konferenca se smatra kot znak resnosti notranje-političnega položaja.

CIMIĆ ZOPET V BELGRADU.

Zagreb, 1. junija. (Izv.) Šef hrvatske pokrajinske uprave Cimić je zopet odpotoval v Belgrad in sicer v spremstvu načelnika oddelka za notranje zadeve Gojkovića. Cimić ima nalogo, da poroča o razpoloženju hrvatskega naroda v sedanjem momentu. Cimić je bil v to svrhu te dni potoval po hrvatskih vaseh, da poprašuje kmetško ljudstvo, kaj meni o sedanjem položaju. Dobil je od seljakov zaslužni odgovor.

LOZANSKA KONFERENCA.

Lausanne, 1. junija. (Izv.) Na seji strokovnjakov za določitev nove grško-turške meje je bolgarski delegat pritrdil novi meji. Skrb in varstvo nad Bolgari, ki stanujejo na tem ozemlju, bo poverjena posebni komisiji, v kateri je zastopana tudi Bolgarija.

Italijanski parlament proti fašizmu.

Rim, 1. junija. (Izv.) Razvoj razprav v parlamentu kaže, da so fašistovski diktaturi v Italiji dnevi šteti. Razmere so se od zadnjega zasedanja že tako izpremenile na škodo fašizmu, da si upa opozicija že čisto odkrito povedati svoje mnenje. Še več! Notranji razkroj fašizma je dozorel tako daleč, da je v parlamentu nastopil kot najbrezobzirnejši obtožitelj sedanjega režima eden izmed fašistovskih poslancev. Bil je to poslanec Misuri, ki se je oglasil v proračunski razpravi dne 29. m. m. Misuri je rekel, da naj zbornica čim temeljiteje pretrese proračun. To naj stori med drugim že zato, ker je vlada v prejšnjem zasedanju na poniževalen način zahtevala od nje, da ji odobri proračun. Polnomoč, ki jo je svojčas dala zbornica sedanjim vladam, bo trajal še šest mesecev. Da bi se to izjemno stanje dalo podaljšati, naj nihče ne misli. Ministrski predsednik Mussolini ima sicer glas ljudstva za seboj, toda fašizmu ljudstvo ne zaupa in ga nikakor ne istoveti z državo. Vlada si vse svoje zastopnike izbira iz fašistovske stranke, ravno tako uradnike, uvaja se fašistovska diktatura in je prišlo že tako daleč, da morajo stranke v uradih predložiti svojo fašistovsko izkaznico, ako hočejo doseči rešitev svojih vlog. Potem je govoril Misuri o medsebojnem vplivu fašistovskega velikega sveta in vlade in kritiziral ureditev fašistovske milice. Ako hoče Mussolini dovršiti obnovo dela, je končal govornik, mora kreniti na drugo pot.

Misurijev govor je vzbudil v zbornici največjo pozornost; mnogi so govorniku čestitali, fašistovski poslanec Chiostri ga je demonstrativno poljubil.

Za Misurijem je govoril socialist Baratonio, ki je rekel, da je skrčenje izdatkov za šolo za celih 30 milijonov lir zločin nad ljudstvom, posebno onim v južnih pokrajinah. Govorilo je še več socialistov in demokratov, ki so vsi trdno prijemali režim.

Mussolinija in njegove največje pristaše je ta razvoj stvari v parlamentu očividno docela presenetil. V prvem sruju je Mussolini hodniku zbornice Misuriju zagrozil, da mu kazen ne odide in res je senior fašistovske milice Buonacorsi poslanca Misu-

rija še ta večer v zbornici dejansko napadel in ga do krvi pretepel. Glavno fašistovsko glasilo »Popolo d'Italia« pa je očividno na višji migljaj ostro nastopilo proti fašistovskim poslancem, ki da ne prihajajo k sejam in propuščajo vlado napadom opozicije brez vsake obrambe.

Kakor se zdi, prehaja v opozicijo tudi senat, ki se je v svoji seji 29. m. m. odločno izrekel proti izdajanju odlokov z zakonsko močjo.

Nova nemška ponudba.

Pariz, 1. junija. (Izv.) Listi javljajo, da bo nova nemška ponudba za plačevanje odškodnine predlagala za Nemčijo štiriletni moratorij. Nemčija bi plačala 30 milijard mark v zlatu kot odškodnino, in sicer letno po 1 milijardo, ako bi se pa gospodarski položaj Nemčije popravil, eventualno tudi več.

KONEC STAVKE V BELGIJI.

Bruselj, 1. junija. (Izv.) Pri dveh senatorjih so odkrili listine, ki vsebujejo načrte za podaljšanje štrajka. Senatorja bo zasledovala državna oblast.

Bruselj, 1. junija. (Izv.) Odbor stavkojočih železničarjev je sklenil, da se delo zopet začne.

France Zužek:

Kat. nar. dijaštvo in dijaški štrajk 18. III. 1914

Zmage balkanskih držav nad Turčijo in nad srednje-evropsko diplomacijo leta 1912 so dale desetletja potlačenemu jugoslovanskemu pokretu v naši deželi konkretne oblike. — Razboriti duhovi so sploščali misel o enotni državi Jugoslovancev od Triglava do Črnega morja. Imena teh mož pustimo na stran. Dosti je že znanih, mnogo pa jih bodo zabeležili šele objektivni anali kulturno-politične zgodovine slovenskega naroda.

Ta velika ideja je pognala najgloblje korenine — kot navadno — med mladim dijaštvom, prezirajočim realnost in stremečim za zvezdnatimi ideali. In tako se je tiste dni med našimi strnjanimi vrstami popolnoma neženirano obravnavalo vprašanje upora zoper Avstrijo ob priliki obnove nagodbe Avstrije in Mažarske v letu 1917. — Čudno se sliši danes, zares! Gimnazijski »šulfuksic« — pa taka vprašanja!

Organizacija katol. nar. dijaštva leta 1914 je bila na srednjih šolah sijajna. Po svoji amotrenosti bi se — si parva licet componere magnis — dala vzporediti z današnjo »Orlovsko zvezdo«. Po iniciativi sedanjega novomeškega profesorja Josipa Kovača in ravnatelja »Gospodarske zveze« Franceta Žarna so se v organizaciji osnovali razni kulturni krožki, katerih najvažnejši je bil jugoslovanski, kojega smoter je bil, poglobiti znanje o kulturno-političnem razvoju in napredku Jugoslovancev v vseh kat. narodnih vrstah. — Sestanki in seje so bile obiskovane skoro polnoštevilno.

Prosvetno ministrstvo na Dunaju je tedaj forsiralo po srednjih šolah posebne »akademije«, ki so nastopale ob posebnih uradnih slovesnostih s širokimi oficielnimi programi; poteki letih so se skrbno zabeleževali in priobčevali v srednje-šolskih izveštjih. Seveda so bile te slavnosti brez izjeme avstrijsko-nemškega značaja. In tako je za jugoslovanske pokrete postalo vprašanje dijaškega štrajka kategoričen imperativ.

Dne 18. marca 1914. je poteklo 500 let, kar je bil vstolčen na Gosposvetskem polju Ernest Železni kot zadnji vojvoda v slovenskem jeziku. (Kakšen pomen tudi za naše dni!) Dijaštvo je zahtevalo prost dan in proslavo s spominsko sveto mašo. Uspelo s svojo zahtevo seveda ni, ker se je zganilo »prekasno«. In tako smo

stali pred vprašanjem: Ali se podamo, ali gremo v štrajk in si sami naredimo prost dan.

Kot predsednik tedanjih srednješolskih kat. nar. organizacij sem sklical v ponedeljek, dne 16. marca 1914. ob sedmih zvečer v malo dvorano »Ljudskega doma« (sedanja dvorana »Ljubljane«) sestanek celokupnega ljubljanskega srednješolskega dijaštva z dnevnim redom: dijaški štrajk. Po rajnem tovarišu Danilu Majaronu, sinu g. odvetnika dr. Danila Majarona sem povabil na sestanek tudi g. Evgena Lovšina in rajnega tovariša Endlicherja, ki sta se vabilu rada odzvala.

Na sestanku sta se pojavili dve struji: ena je nastopala brezpogojno za štrajk pod egido: Boljši smrt je v temne zemlje krili, kot pod svetlim solncem sužnji dnovi, druga pa je predlagala spricho že vladajočega § 14 in spricho tedanjih razmer, naj bi darovalo celokupno dijaštvo v svrhu proslave 500 letnice vstolčenja koroških vojvod po 1 K v narodno-obrambne namene. Polovico nabrane vsote naj bi kasirala »Slovenska Straža«, drugo polovico pa »Ciril-Metodova družba«. Kakšni predlogi od mladih ljudi!

Debata je bila dolga, a stvarna. Pri glasovanju se je celokupno naše dijaštvo proti 4 glasom izreklo za štrajk, čemur sem se kot predsednik pridružil in prevzel odgovornost ter še isti večer pisal tovarišu Franju Poljancu, sedanjemu profesorju v Subotici, naj pogleda v Novem mestu zame za kak kvartir...

Po sestanku se je takoj vršila seja izvršilnega stavkovnega odbora na Endlicherjevem stanovanju, v I. nadstropju hiše gostiničarja Kosa v Krojaški ulici, kjer so se določile podrobnosti.

V torek, dne 17. marca 1914 ob dveh popoldne se je vršil v mali dvorani »Mestnega doma« zaupni sestanek kat. nar. in narodnoradikalnega dijaštva, na katerem so poročali zaupniki o stanju po posameznih razredih in na katerem so se imele izdati za sredo, dne 18. marca končne parole. Mahoma pa se je pojavila med rad. narodnim dijaštvom silna needinost. Dočim so naši zaupniki brezpogojno sprejeli sklep sestanka od prejšnjega dne, so »radikalci« nastopali deloma za štrajk, deloma proti.

V debati so se razgreli tako, da je zavladala pravcata anarhija. Predsedujoči g. Evgen Lovšin je razburjen odložil predsedstvo, ki sem ga spontano prevzel in duhovno pomiril. Kot odgovorni predsednik kat. nar. dijaštva v Ljubljani sem sestanek naprosil, da nas odveže sklepa prejšnjega večera ter dovoli, da z ozirom na novonastalo dvomljivo situacijo sklepamo o štrajku ali ne-štrajku ponovno. Prošnjo so ugodili prisotni soglasno. Z razpustom sestanka sem obenem sklical širšo sejo kat. nar. organizacije v I. nadstropju »Ljudskega doma« (sedanja soba »Lj. odra«). Po daljši debati smo sklenili z 8 proti 3 glasovom, da kat. nar. dijaštvo z ozirom na needinost v nar. radikalnih vrstah ne gre drugi dan v štrajk. Izmed treh, ki so bili pri tej seji za štrajk, se je nahajal tudi posestnik Jože Strnad, bivši poročnik 17. pp., ki je moral v temni noči pokopavati judenburške žrtve. Mož je sedaj odbornik »Jugoslovanske kmetске zveze«.

Tedaj sem stanoval pri hišniku »Ljudskega doma« g. Jeločniku. Ob eni uri me je zbudil Jože Strnad s posebno deputacijo, češ, da so zvečer sklenili radikalci na posebnem shodu v Tivoliju, da gredo vendar v štrajk. Izjavil sem mu, da preko odborovega sklepa ne morem. A pritiskal je toliko časa, da sem dal ex offio parolo za štrajk. On s tovariši jo je do ranega jutra raznašal po študentovskih luknjah in strašil mamice —

Drugi dan je šlo: Bivša II. drž. gimnazija, realka in učiteljske so se v višjih razredih s čisto malimi izjemami odzvale polnoštevilno in odkorakale v frančiškansko cerkev k spominski sv. maši. Nižje

B. S. Turgenev:

Obesite ga!

»To se je zgodilo leta 1803,« je začel moj stari znanec, »kmalu pred Austerlicom. Polk, v katerem sem jaz služil kot častnik, se je držal na Moravskem.

Bilo nam je strogo prepovedano nadlegovati in se sovražno obnašati proti prebivalstvu; ti so že itak postrani gledali na nas, čeprav smo bili njihovi zavezniki.

Imel sem slugo, Igorja po imenu, bivšega podložnika svoje matere. Bil je pošten in miren človek; poznal sem ga od mladih nog in sem občeval z njim kot s tovarišem.

Nekoč sem v hiši, v kateri sem stanoval, zaslišal zadirljivo vpitje in prepirljiv krik; gospodinja sta bili ukradeni dve kuri in je dolžila tatvine mojega služabnika. On se je opravičeval in klical mene za pričo. »On, da naj bi kradel, on Igor Avtamonov!« Prepričeval sem gospodinjco o Igorjevem poštenju, toda ona ni hotela nič slišati.

Naenkrat se je dvignil vzdolž ulice konjski topot; prijel je sam vrhovni poveljnik s svojim štabom.

Jezdil je umirjeno; bil je debel, zabubel in epolete so mu visele na prsi.

Gospodinja ga je ugledala, vrgla se pred njegovega konja, pala na kolena — in začela se je vsa zaripla in skuštrana pritoževati čez mojega slugo, na katerega je kazala z roko.

»Gospod general!« je kričala, »vaše blagorodje! Razsodite! Pomagajte! Rešite! Ta vojak me je okradel.«

Igor je stal na hišnem pragu, nepremičen kot bi bil iz kamna; kupo je držal v roki, vzbočil je prsi, ustrumil nogi, kot da stoji na straži in ni črnil niti besedice. Ali ga je zbežal zbrani generalni štab, ali je zaslutil grozečo nesrečo — samo stal je moj Igor, trenil pač z očmi, bil pa je bled kot stena.

Glavni poveljnik ga je ostro in strogo pogledal in je zamrmral srdito: »No?« — Igor pa stoji kakor izklesan iz kamna in stiska zobe. Če bi ga človek pogledal od strani, bi rekel, da se smeje.

Tedaj pa je glavni poveljnik rekel s presekanim glasom: »Obesite ga!« — vzpodbodel konja in odjezdil najprej počasi, a nato v lahmem galopu. Ves štab se je spustil za njim. Le adjutant se je še enkrat obrnil nazaj in bežno pogledal na Igorja.

Da se ukaz ne bi izvršil, ni bilo mo-

goče... Igorja so takoj zgrabili in ga odvedli.

Tedaj je popolnoma pomrtnel, samo kake dvakrat je trudoma vzdiknil: »O sveta nebesa!« in potem polglasno: »Bog ve, da jaz nisem!«

Bridko, bridko je zaplakal, ko se je poslovil od mene. Bil sem ves obupan in sem kričal nanj: »Igor, Igor, zakaj nisi ničesar rekel generalu!«

»Bog ve, da jaz nisem,« je ponavljal nesrečnik. Tudi gospodinja je bila vsa iz sebe. Nikakor ni pričakovala take razsodbe. Prosila je vse in vsakega za usmije-nje in zatnjevala, da so se kure že našle in da je pripravljena izpričati.

Razume se, da vse to ni prav nič pomagalo. Vojni običaji, gospod! Disciplinal — Gospodinja je jokala vedno bolj in bolj.

Ko je duhovnik izpovedal in obhajal Igorja, se je le-ta obrnil k meni.

»Povejte ji, vaše blagorodje, da naj si nikar preveč ne žene k srcu. Jaz ji odpustim.«

Moj znanec je še enkrat ponovil te zadnje besede svojega sluga in zašepetal: »Igor, moj dragec, poštenjak!« in solze so zdrsele po njegovih starih licih.

Književnost med Rimljani.

Dasi moramo dandanašnji ugotoviti krizo v knjižništvu, kakor tudi v novinarstvu, moramo vendar priznati, da sta se obe panogi razvili do velike popolnosti. Slabo gospodarsko in finančno stanje sicer ovirata še lepši razvoj lepe knjige in novinarstvo trpi pod vplivom politične in splošne demoralizacije, vendar pa moremo zatrdno računati na podvig ter na pot navzgor. Vse one, ki o tem razmišljajo ali imajo s tem opraviti, bo gotovo zanimal pogled nazaj, pogled v junaško dobo starega Rima. Seveda tu ne bomo govorili o spisih, ki govore o prelivanju krvi in državniških spletkah, temveč pogledali bomo, kaj je imel pokazati stari Rim v knjigi in sploh v pisavi.

Iz zanesljivih virov nam je znano, da je rimski narod poznal književnost in novine, dasi še takrat niso poznali tiska. Ne vemo sicer, kaj so Rimljani pravzaprav pisali po svojih novinah, a znani zgodovinar Tacit izpričuje, da so imeli in štali noveine po vseh rimskih provincah, da celo po vojaških taboriščih. Stari Rimljani so imeli tudi založnike, ki so na svoje stroške izdajali knjige, ki so jih potem prodajali.

šole k štrajku nismo pripustili. Prva drž. gimnazija je bila pod vplivom frakarske buržuazije odrekla.

Ko se je štrajk vsled preiskav nadaljeval, se je kat. narodno, kmetsko-delavsko dijaštvo držalo naravnost vzorno.

Štrajk je bil seveda zlomljen. S *consilium abeundi* in s 16 ur karcerja sem odjadral z gloriole proslulega štrajkara v Novo mesto. Ob priliki mature 23. maja 1916 sem se bil novomeškemu profesorskemu zboru zahvalil, da me je sprejel na gimnazijo v tako slabi kvalifikaciji, psihično doumevši mladega fantka. In danes naj to ponovim pred celo slovensko javnostjo!

Ta garda kat. nar. dijaštva je držala narodno fronto tudi med vojno. Da ni bilo tistega juriša 9. stotnice 13. septembra leta 1915 pri Zalesčitih ob Dnjestru, bi nam bil morda ostal revolucionar »Danilčar«, kadet Jože Koruza. In potem bi se bil Janezom ob upor v Judenburgu najbrže dobil poveljnik, ki bi bil vojno končal že spomladi leta 1918.

Kat. narodno dijaštvo bo šlo danes za Endlicherjevim pogrebom. Naj se spominja težkih dni od leta 1914 dalje, naj dela, dela, dela in misli noč in dan na Krekovo oporoko.

Govor Trockega o položaju Rusije.

Na zborovanju delavcev stavbene stroke v Moskvi je imel Trocki sledeč govor o mednarodnem položaju:

Nismo krivi, če smo vsled različnih vzrokov bolj podirali nego ustvarjali tekom zadnjih 5 let. Tako je pač revolucija. Spominjam se zdaj onega časa, ko smo morali izprazniti Petrograd, ogrožen po belih voljakih Judenica. — Pri vratih Lenina stal je takrat na straži delavec Vozoncov. Rekel je: »Dobro bi bilo pognati v zrak ves Petrograd.« Na lastno začudenje sem opazil, da imam isto čudno poželjenje. Vprašal sem Vozoncova, kako si misli uničenje našega prvega mesta. Vozoncov je odgovoril: »Nič ne stori. Ko se povrnemo, lahko postavimo še boljšo prestolico.« Torej nismo obupali niti takrat. Zdaj pa stojimo na trdnih tleh. Rusija, je dejal, se čuti zadosti močno. To ne pomeni, da je nebo jasno. Nasprotno, množijo se oblaki in lahko pride burja. Naša moč ne da miru sosedom in so raditega pričeli z izzivanjem. Prej ali slej nam bodo vsilili vojno in to bo bitka za življenje ali smrt. Rdeča armada, ki šteje sa- 600.000 ljudi, ne bo odlobovala. Ključni točje se nahajajo v rokah naše obrti. Raditeje moramo oživiti industrijo. To ni lahko in ne poceni. Za vpostavitve tovarov smo celo žrtvovali našo voljo in naš bombaž, ki smo jih morali prodajati. Toda vprašanje znižanja produkcijskih stroškov je vprašanje obstoja Rusije. Naše gospodarstvo se ozdravi samo takrat, ko bo vrednost žita odgovarjala vrednosti industrijskih izdelkov. Zdaj je globoko pod njo, raditega tmet ne kupuje in dela le zase, tovarne pa imajo odjemalcev.

Iz zunanje politike.

* Italijanska zunanja politika. Italijani so vsled zadnjih francoskih prizadevanj v mali ententi zelo vznemirjeni. Tako piše rimska fašistom prijazna »Epoca« o priliki obiska generala Le Ronda v jugoslovanskih lukah, da je francoska politika italijanskim ciljem na Jadranu popolnoma nasprotna. Razentega pa Francija — piše navedeni list — ogroža Italijo tudi na zapadu. V pokrajini Nizze gradi Francija strategično železniško mrežo, na Korziko pridejo senegalski oddelki; razen tega podpira Francija separatistične težnje na

Sardiniji. Tako »Epoca«. To živahno delo Francije proti Italiji ne najde v pasivnih simpatijah Anglije nasproti Italiji nikakega pravega protiteža. Zato postaja Italijanom sprčo malo srečne Mussolinijeve zunanje politike precej neprijetno. — Tržaška »Sera« ve poročati, da je Mussolini predlog grofa Bethlena, da naj se na Reki ustanovi italijansko-mažarsko sogospodarstvo, gladko odbil in izjavil, da hoče iskren sporazum z Jugoslavijo.

* Mednarodno posojilo za Mažarsko. Sir W. Wood, bivši predsednik reparacijske komisije na Dunaju, je začel akcijo, da se sestanejo v Pešti zastopniki angleškega in italijanskega kapitala, ki bo prevzel jamstvo za posojilo Mažarski. — Proti posojilu Mažarski se je ostro izrazil dr. Beneš dopisniku »Times«-a. Dr. Beneš ugotavlja, da bi gospodarska okrepitev Mažarske pomenila veliko gospodarsko oslabiljenje držav Male antante. Zato se Čehi in Mala Antanta upirajo dovolitvi posojila za Mažarsko. Poleg tega pa vlade držav Male antante nimajo v sedanjem mažarsko vladno nikakega zaupanja.

* Pregnanje tujcev v Moskvi. Komisar notranjih zadev je sklenil tirati pred sodišče za pobijanje kontrarevolucije ugledne zastopnike kolonij tujcev v Moskvi, pred vsem Čehi, Poljaki in Francoze, ki so svočas prosili vlado, da pomilosti obsojena nadškofa Cieplaka in prelata Butkiewicza.

Politične vesti.

+ Laži na laži kopicí »Kmetijski list« o Slovenski ljudski stranki, ker drugače ne zna dati duška svoji jezi, da se za samostojno stranko v Sloveniji nihče več ne zmeni. Tako na primer laže, da je bila za sluga mnístva Puclja, da so se živina in volzila popisovala v vsaki občini. Res pa je ravno nasprotno, da se Puclj za to nič ni zmenil, dokler niso poslanci SLS zoper srbijansko vojaško prakso z vso odločnostjo nastopili. Debela demagogija je tudi, če Pucljevo glasilo očita dr. Korošcu, da nič ne intervenira v Belgradu za kmetske zadeve. Prvič je to laž, drugič pa dr. Korošec intervenira v mnogih zadevah, ne da bi sproti vsega listom poročal in na veliki zvon obešal, tretjič pa je delo med poslanci našega kluba tako razdeljeno, da ima vsak svoj delokrog, kajti jasno je, da ne more vsak biti vsemu kos. Puclj pa svojčas kot minister za kmetijstvo sploh ni nič za kmetijstvo naredil, ampak samo interveniral za svoje prijatelje magnate in buržuje. »Kmetijski list« se tudi laže, da »Jugoslovanski klub« podpira radikalno vlado, dočim je res, da je naš klub v odločni opoziciji proti vladi in da more z njegovim sodelovanjem računati le taka vlada, ki bo ugodila zahtevi Slovencev po popolni avtonomiji, česar pa radikalna vlada doslej še ni storila. Pucljevo glasilo se tudi norčuje iz tega, da avtonomija še ni dosežena, da draginja še ni odpravljena in da slovenski fantje še vedno služijo v Macedoniji. Kdo pa je tega kriv, vprašamo? Mar ne samostojneži, ki so, ko so bili na vladi, z vsemi kriplici podpirali demokrate in radikale, da se utrdi centralizem, da se Srbi naščuvajo proti Slovincem, da naši fantje služijo v Macedoniji in da se Slovenija gospodarsko izsesava! Le vsled tega je srbška vladujoča klika dobila pogum, da svoj velesrbski program z vsemi močmi izvaja, in da se to ne da čez noč odpraviti, je pač vsakomur jasno. Kadar pa bo avtonomija po hudem boju dosežena, takrat bo »Kmetijski list« gotovo zoper njo zabavljaj! Hinavci in demagogi!

Poravnajte naročnino!

bili še kaj plačali da bi se njihovi umotvori tiskali. Zgodovina se pač ponavlja! Sicer pa očitajo ravno omenjenemu Marcijalu, da je dobival za svoje kratke epigrame novce, ki bi v današnji valuti značili stotisoče.

Ozrimo se še na tehnično stran rimskega knjižništva. Ugotovili smo, da so Rimljani knjižgo čislali, da je bilo mnogo dobrih pisateljev in pesnikov, da je bilo mnogo založnikov in da so bile knjige poceni. Zakaj so bile knjige tako poceni, ko še niso poznali modernega razmnoževanja — tiska? Dosedanji preiskovalci rimske zgodovine trdijo, da leži vzrok v — sužnjih. Stotine sužnjev, to je izobraženih robov, je neprestano prepisovalo knjige in pisalo po diktatu izobraženih gospodarjev. Zanimivo je, da so ti inteligentni sužnji poznali že tudi stenografijo. V srednjem veku, ko so se bavili s takimi stvarmi samo menihi, je doživela knjiga padec, dokler je zopet ni oživil Gutenberg.

Ker je trajalo prepisovanje ene knjige precej dolgo, so založniki stvar organizirali tako, da je lektor v posebni sobi narekoval knjižgo recimo dvajsetim ali več prepisovalcem. Knjiga je tako namesto v enem izvodu izšla v dvajsetih ali še več. Ker gospodarju ni bilo sužnjev treba plačati, je razumljiva nizka cena knjig.

Pogreb judenburških žrtev.

RAZPOREDITEV ZA DRUŠTVA IN DEPUTACIJE PRED POGREBOM.

I. Pred krstami:

1. Školska konjenica na Aleksandrovi cesti (na križišču Beethovneve ulice).
2. Vojaška godba in oddelke vojaštva na Aleksandrovi cesti tik za sok. konjenico.
3. Sokolstvo in sokolske deputacije se priključijo v žalnem sprevodu na vojaštvo. (Aleksandrova ulica.)
4. Gasilna društva. Zidarsko in tesarsko društvo. Orlovska zveza, Skauti, Društvo »Bratstvo« in »Mladost«. — Zbirališče: Gledališka ulica ob palači Trboveljske družbe.
5. Mestna ženska realna gimnazija in ostale šole, ki ne tvorijo špaliirja, gojenci Krištofovega zavoda, Osnovna šola Planina pri Rakeku, Društvo »Atena«, Društvo sv. Cirila in Metoda, Kolo jugosl. sester, godba jugoslov. železničarjev, Akademsko društva in deputacije akademskih društev, Organizacija jugoslov. nacionalistov, Dobrovoljci, Udrženje invalidov, Vojaki in častniki bivšega 17. pehotnega polka. — Za 5: Zbirališče v Gledališki ulici pred opernim gledališčem. Tu naj se zbere tudi ostala neprijavljena društva.
6. Ferijalni savez — deputacija, »Sloga« Celje — deputacija, Češka obec, Ruski kružok, Slov. kršćan. social. zveza, Društvo rudniških nameščenec. — Zbirališče v Tomanovi ulici ob Narodnem domu.
7. Zveza pevskih zborov in ostala pevska društva. Odbor za prenos kosti Ivana Endlicherja, tovariši in sodobniki. — Zbirališče ob levi strani uhoda v »Nar. dom«.

Za krstami:

8. Rodbine in sorodstvo narodnih žrtev, vojski bivšega 17. p. p., obsojenci radi veleizdaje, Odbor za prenos judenburških žrtev. — Zbirališče ob desni strani »Narodnega doma«.
 9. Veliki župan in komandant dravske divizije.
 10. Predstavitelji inozemskih držav, Načelniki oddelkov pokrajinske uprave in osrednjih oblasti, akademski senat, ofidrski zbor, zastopstvo mestne občine ljubljanske, trgovsko in obrtna zbornica, zastopniki občin in glavarstev, zastopstva raznih političnih strank, zastopstva raznih uradov, zastopstva raznih korporacij in zavodov, Narodno žensstvo, ostalo občinstvo, oddelke vojaštva. — Zbirališče pred Narodnim domom in na Bleiweisovi cesti.
- Navedena društva, zastopstva itd. prosimo, da se na označenih krajih točno zbere in se pokore dispozicijam rediteljev, da se spreved lahko točno in dostojno razvije. Odbor.

Dnevne novice.

— Seja »Županske zveze« za okraj Črnomelj. — Vabimo vse odbornike, da se zanesljivo udeležijo seje dne 10. junija t. l. v Črnomlju (v društveni sobi g. M. Skubica) ob 9. uri dopoldne. Ta poziv velja kot povabilo; posebna vabila se ne bodo pošiljala. Odborniki naj pobere članarino po svojih občinah od starih in novih članov (po 4 Din od vsakega člana). — Vsi župani, svetovalci, odborniki in namestniki naj pristopijo kot člani. — Županska zveza.

— Francija priznala diplomske izpite ljubljanske univerze. Zvedeli smo, da je francosko ministrstvo prosvete z odlokom z dne 7. februarja t. l. pripoznalo diplomski izpit (državni izpit) poedinih fakultet ljubljanske univerze kot enakoveljaven s takozvano francosko »licence«. Ta sklep je za nas velike važnosti, ker daje slovenskim kandidatom, ki so bili pripuščeni prej samo k francoskemu »univerzitetnemu« doktoratu, pravico, da se smejo na podlagi samo svojih domačih diplom neposredno prigrasiti k francoskemu »državnemu« doktoratu, najvišji časti, ki jo more dodeliti francoska univerza, in ki jo dosega samo najsposobnejši profesorji. Ta vest pomeni velik napredek v zblizanju francoskih univerz z jugoslovanskimi in bo gotovo razveselila naše akademike. Čestititi moramo francoskemu ministrstvu prosvete in hvalo mu moramo vedeti za to srečno inicijativo.

— Protijunjska organizacija srbške mladine. Protijunjsko navdahnjena srbška narodna mladina v Novem Sadu se v velikem številu organizira v udruženju »Srnao«, ki je v odkritem nasprotju z »Orjuno«. V zadnjem času je pristopilo v »Srnao« do 600 vsokošolcev, trgovskih nameščencev in kmetskih fantov.

— Neprijeten doživljaj Ljubljancanke v Mariboru. Neka ljubljanska gospodična iz znane narodne družine se je te dni mudila v Mariboru. Nosila je slamnik s temno-modrim trakom in rumeno podlago. Neki prenapeti narodnjak je zašlutil v teh barvah avstrijakantstvo, nahnulil je gospodično in poklical stražnika, da bi jo aretiral. Stražnik je imel več pameti v glavi in je pustil gospodično v miru. Vsekakor je treba ljudem, ki goje patriotizem kot sport, priporočati, da se iztreznijo.

— Pokrajinski zbor Jugoslovanske matice. — V nedeljo, dne 5. junija ob pol 10. uri dopoldne se vrši v Celju pokrajinski zbor delegatov podružnic Jugoslovanske matice v Sloveniji. Vse delegate opozarjamo, da imajo na podlagi poslanih izkaznic na progh državne železnice polovnično vožnjo. Izkaznice je pokazati pri železniški blagajni. Južna železnica pa je dovolila delegatom vozne olajšave na posebne vozovnice, glede katerih se je pisмено

ali nastmeno zglasiti v pisarni pokrajinskega odbora Jugoslovanske matice v Ljubljani, Pred Skofijo 21-L in to vsaj do sobote jutraj. Pokrajinski odbor poziva tem potom vse delegate, odnosno predsedstva podružnic, da se sigurno udeležijo pokrajinskega zbora, ki se vrši v dvorani Narodnega doma od pol 10. jutraj. Odhod iz Ljubljane je v nedeljo jutraj ob 5.36, odnosno radi zveze ob 8. uri. Vendar prosimo, da odidejo vsi, katerim je le kotička mogoče, že s prvim vlakom. Popoldne istega dne prireditelj celjaka podružnica vežjo slavnost na korist Matice.

— Razveljavljena komunistična razsodba. Najvišje kot kasacijsko sodišče je te dni razveljavilo razsodbo ojaškega sodišča, s katero je bil komunist profesor Božidar Maslarić obsojen na 3 mesece jebe, ker je bil kot obtoženec pri zasliševanju imenoval »Obznanec« nesramno. Kot razlog navaja najvišje sodišče dejstvo, da državni pravdnik svojega kazenskega predloga ni pravočasno vložil.

— Gradbena direkcija v Ljubljani oddaja 7 cestarskih mest v območju okrožne gradbene sekcije v Ljubljani in Kranju. Podrobna navodila so v Uradnem listu.

— Plovba po Jadranske morja. Da bi se odstranile težkoče, ki so nastale vsled številnih transportov češkoslovanskih turistov, potujočih na dalmatinsko obal, je družba jadranske plovbe v Sušaku izdelala nov vozni red, ki je stopil v veljavo s 1. junijem. Poleg dosedanje pravilne dvakratne tedenske vožnje Baker—Metković in enkratne Baker—Korčula, bosta vozila vsaki dan še dva parnika iz Bakra v Sinj s postajo v Cerkevnicu, vpeljane bodo trikratne tedenske vožnje Baker—Malinska ter štirikratne na progi Baker—Baška—Rab. Zadnje čimje se vpelje radi tega, ker večina češkoslovanskih izletnikov obiskuje Cerkevnicu, Baško, Rab, Malinsko, kjer prežive svoj dopust.

— Češko vprašanje — v Dalmaciji. V hrvatskem časopisu se v zadnjem času kaže boj o češkem vprašanju v Dalmaciji. Del listov očita Čehom, da hodijo v Dalmacijo takorističat veliko razliko med češkoslovansko in jugoslovansko valuto — saj velja 1 Kč 11 KJ. Dočim si more v Jugoslaviji privoščiti odhiti ob morju samo bogataši, more to vsak Čehoslovak, ki ima vsaj 4000 Kč mesečne plače. Zato ni čuda, da prihaja ta leta v Dalmacijo po 60.000 Čehov. Ker so vrhutega Čehi solikni ljudje, ki denarja ne trosijo brezmišelnost, kakor nekateri drugi tujci, mnogim Primorcem, ki žive od tujeskega prometa, niso po volji. Drugi del hrvatskih listov pa naglašja, da pustite češkoslovanski gostje v Jugoslaviji ipek po 160 milijonov Din na leto, kar ni malenkost. Sedaj se je oglasila tudi dubrovniška »Narodna Svijest«, ki pravi, da je treba ločiti med Čehi-gosti in Čehi-zakupniki. Prvi so pač dobrodošli, ne pa drugi. Pomisliti je treba, da kupujejo Čehi s svojo mastno valuto in jemljejo v zakup najlepša mesta ob morju kar na debele. Samo v Dubrovniku imajo Čehi v rokah sledeča podjetja: Predvsem imajo svoj lastni hotel in kopališče v Kuparih, v Lapadu imajo »Marijin Dvorac« in najbrže še kak pension. V zakupu imajo hotel »Imperial«, »Grand Hotel Petka«, nekdanji hotel »Ancona«, sedaj še »Hejdač«; pogajajo se še za hotel »Lapad«. To kakor rečeno samo v Dubrovniku in tekem samu enega leta. K temu treba vpoštevati dejstvo, da Čehi po vseh svojih podjetjih nameščajo zgolj svoje soplemenjake. Tako da grozi domačemu dalmatinskemu ljudstvu, da bo od zaslužka pri tujekem prometu v lastni deželi kmalu docela odrinjeno. Dalmacija je pa nerodovitna, kamenita dežela, ki daje prebivalstvu le malo hrane; industrije ni, ribištvo malo nese in Dalmatince se mora že sedaj bržko boriti za obstanek. Zato bi bilo zanj tembolj občutno, ako bi sedaj izgubil še zaslužek iz tujeskega prometa. »Narodna Svijest« poziva naše državnike in politike, naj tej stvari posvetijo potrebno pozornost.

— Lov občne Predosije se bo oddal v zakup na javni dražbi v torek, dne 26. junija ob 10. na okrajnem glavarstvu v Kranju, soba št. 4 za dobo od 1. julija 1923 do 30. junija 1923. Zakupni in dražbeni pogoji se morejo vpogledati pri okrajnem glavarstvu med navadnimi uradnimi urami.

— Vabilo k desetletnici. Gospe in gospodične, ki so leta 1913 maturirale v uršulinskem samostanu v Ljubljani, se vabijo k desetletnici, ki jo bomo obhajale 5. julija 1923. Došle naj bi že 4. julija do večera v samostan, lahko pa tudi še 5. julija. — Na veselo svidenje!

— Društvo vpokojencev južne železnice priredi v nedeljo, dne 10. junija ob dveh popoldne na Zidanem mostu pri Mozorju, gostilna g. Emilja Perdihla društveni shod. Vabljeni so vsi tamkajšnji vpokojenci kakor tudi iz bližnjih postaj, da se shoda udeležijo. Predsedstvo.

— Izseljevanje iz Jugoslavije v mesecu aprilu 1923. Glasom uradnih podatkov se je v minulem mesecu aprilu izselilo iz cele Jugoslavije 310 oseb, od tega 219 moških in 91 ženskih. Po poklicu je bilo 58 kvalificiranih delavcev, 86 ne-kvalificiranih, 89 poljedelcev, 15 svobodnih poklicev in 61 družinskih članov brez poklica (otrok). Po pokrajinskem pripadnosti je bilo 43 izseljencev iz Srbije in Črne gore, 267 pa iz ostalih pokrajin. Izselilo se je v Zedinjene države Severne Amerike 80, v Kanado 14, v Argentino 198, v Čile 5, v ostale ameriške dežele 10 in v Južno Afriko 3 osebe. Kakor se vidi iz teh števil, je največji del izseljencev v minulem mesecu odpo-toval v Argentino, to pa predvsem zato, ker je bila kvota za Zedinjene države izčrpana. Ljudje, ki so se izselili v Zedinjene države, so izključno osebe, ki na računajo na kvoto, to je taki, ki se po kratkem obisku (6 mes.) — v domovini (vrača-zo) v Ameriko in taki, ki potujejo v Ameriko isto-tako le na kratek obisk. Število izseljencev v aprilu znatno presega izseljevanje v prvih mesecih tek. leta. Skupno število izseljencev od 1. jan.

do 30. aprila znaša vsa 888 oseb, dočim je Generalni izseljeniški komisariat v istem razdobju izdal 1287 dovoljenj za izselitev v prekomorske dežele. Poleg zgornjega števila je v mesecu aprilu odpotoval iz naše države v prekomorske dežele 101 tuji državljani, večinoma naturalizirani Amerikanci bivši Jugoslavlani.

— Zahvala. 12 revnih izletnikov 5. razreda ljudske šole v Domžalah se je brezplačno udeležilo zleta na Bled. V ta namen so darovali gg. Cerar Franc, Skok Anton, Slokar Andrej, Korenjak August 90 Din, ga Seršen Marjeta iz Amerike 2 dolarja, skupno 272 Din. 40 izletnikov so brezplačno prepeljali iz Ljubljane v Domžale gg. Cerar Franc, Janežič Ivan, Košak Jožef. Vsem dobrotnikom se v imenu te šolske mladine udano zahvaljuje učitelj I. Stenovec.

— Evropa—Novi York. Dne 17. junija odploje prvi proti Novemu Yorku novi parnik-velikan »Aviathan«, ki nosi 59.956 ton ter ima prostora za 3402 potnika in pa 1100 častnikov ter moštva in je veljal v Ameriki 8 milijonov dolarjev. Novi potniški parnik je last družbe »United States Lines« in bo vozil v smeri Southampton—Cherbourg—Novi York.

— Rudarje in delavce: izveštane kopače, mine kopače, vozače in težake sprejme premogorje Ključarovi pri Ormožu na Štajerskem. Za stanovanje in hrano je preskrbljeno. Opozorjamo na oglaš.

— Redek slučaj. Novosadskemu »D. Volks-Matt« poročajo iz Palanke, da je tamkaj na posestvu živinodarstva Vertalyja vrgla 7 letna krava kromotolka tri zdrave telčke, ki tehtajo 70 kg.

— Tatvine ja vliomi. Vlomilci so odnesli iz železniskega skladišča v Domžalah perila v vrednosti 12.232 K. — V Slov. Bistrici so vlomilci odnesli gostilničarju Francu Lorčniku obleke in denarja v vrednosti 8200 K. — Ivanu Bohincu na Svetju je bilo ukradeno kolo vredno 4500 K. — Zupanu Francu Avenaku v Rajhenburgu je bila ukradena obleka v vrednosti 16.760 K. — V Zastavah so odnesli talovi posestniku Janezu Bohtetu perila v vrednosti 4450 K.

— 50.000 dolarjev nagrade bo dobil tisti, kdor bo naznanil, kje da biva zlat lastnik opere Ambrose Small v Toronto, ki ga od 2. decembra 1919 porečajo. 15.000 dolarjev bo dobil pa eventualno tisti, kateri bi znal navesti podatke o najdenem truplu Smalla.

— Po zunanosti pozna že večina gospodinjstev »Pekatec«. Odlično zavračajo vsake druge, ker so spoznale, da z njimi najbolj potrebujejo svoji družini.

Štajerske novice.

š Mašniško posvečenje v Mariboru. — Dne 29. junija bodo letos prešli višje svete rede ti-le gospodje 4. letnika iavantskega bogoslovnega središča: Bežjak Jožef od sv. Marjete niže Ptuj, Cafuta Anton iz Leskovca v Halozah, Guzej Jurij iz St. Jurja ob juž. žel., Jošt Radovan iz Celja, Kokošinek Janez iz Celja, Kolman Vincenc od sv. Vida na Planini, Kovačič Peter od sv. Petra pri Radgoni, Knjačič Janez iz Ruš, Lebič Jurij iz Novcevk, Medvešek Matija iz Sevnice od Savi, Neudauer Matija od sv. Lenarta v Slov. gor., Ribič Rudolf iz Trsta, Šolinc Janez iz St. Jurja ob juž. žel. in Zidanšek Jakob iz Spitaliča.

š Obsojeni Orjunci. Ker so se pri izgreduh ter znanih dogodkih v Ptuj mariborski Orjunci precej odlikovali, je prišel ptujski policijski komisar v Maribor ter zabil in obsodil 24 mariborskih Orjunccev na zapor od 8 do 14 dni. Obsojeni so bili med drugimi: upravnik »Tabor« Reja, lastnik oglasnega zavoda Zavadlav, tajnik demokratske stranke Jože Kavčič, Peter in Jurij Jurkovič, lastnik delikatesne trgovine Šorn, gostilničar v Studencih Miklavčič, pisar pri »Balkanu« Ant. Hlebič, pisar Hus, akademik Bregant, tehnik Wunderl, mizar Jože Volčič, revident j. ž. Škerjanc, carinik Kovanovič, dr. Kukovec pisar Fran Bizjak.

š Celje. V nedeljo dne 3. junija priredi Jugoslovanska Matica v Celju veliko veselico na Glaziji ob 2. popoldne. V slučaju slabega vremena se vrši veselica v Narodnem domu.

š Vlom. Dne 1. junija med 5. in 6. uro popoldne je neznan zločinec vliomil v stanovanje gospe M. Musek v Ciri Metodovi ulici v Mariboru. Odnesel je tri dragocene prstane, zlato brošo in dve moški obleki.

š Nesrečna smrt. Edvard Škerbut je dne 1. junija ribaril v Dravi pod mestno klavnico v Mariboru. Naenkrat je opazil v vodi žensko truplo, katero je takoj potegnil na suho. Policija je dognala, da je to služkinja pri dr. Schmiedererju Tezija Stravs, stara 25 let. Stravs je odšla 24. maja k Dravi po vodo in se od takrat ni več vrnila. Ker je bila božjastna, je verjetno, da jo je pri vodu napadla ta bolezen in je pri tem padla v vodo ter utonila.

Primorske novice.

p Umrl je v Gaberjih na Vipavskem bivši zupan in cerkovnik France Uhel, star 50 let. Pokojnik je bil v prejšnjih letih delaven zadrugar. N. v m. p.

p Razpust solkanskega občinskega odbora. Dne 28. m. m. je oblast razpustila občinski zastop v Solkanu in imenovala za komisarja gradbenega podjetnika Mattiolija. Večina razpuščenega občinskega zastopa z zupanom na čelu je bila komunistična, vendar se je vodila občinska uprava v polnem redu in popolnoma zakonito. Zato znači

razpust solkanskega občinskega odbora le nov čin nasilja nad pravicami prebivalstva. Ljudje so skrajno razburjeni.

Gospodarstvo.

Nagel dvig naše valute.

Ljubljana, 1. junija 1923.

Kakor smo predvidevali, se je tudi zgodilo. Dvig naše valute je zavzel veliko večje dimenzije, kot je bilo pričakovati. Panika na naših borzah se ni ustavila, ampak gre naprej in vpliva v veliko izdatnejši meri na tuje borze, kot je bilo v enakih slučajih kdaj prej.

Danes notri na sklepni curiški borzi naš dinar 6.375. — V Zagrebu padajo valute naravnost panično. Deviza New York notira krog 84—85, Italija komaj nekaj nad 4, Curih 1565—1575 (pred tednom nad 17), London 400 (pred tednom blizu 450), Praga 261—266 (pred tednom 280—290), Pariz 565—575. Najbolj zanimivo je, da notira danes na zagrebški borzi nemška marka približno toliko kot n. avstrijska krona. In na sklepni curiški borzi je Dunaj celo posekal marko nekaj nad eno točko.

Tendenca za vsa tuja plačilna sredstva je v najskrajnejši meri padajoča. Sicer nam obeta stanje naše setve silno mnogo, uvoz se je v zadnjih treh mesecih omejil, izvoz pa izdatno pobiljšal. Vendar stavijo v borzijskih krogih vse kocke edino le na sporazum med tremi narodi. To se pravi, da če do tega ne pride, bo naša valuta v istem tempu kot je zrastle tudi hitro padla.

g Cene v Zagrebu. Na sedmu pred praznikom so bile cene sledeče: Voli prve vrste po 15—17.50 Din za kilo žive teže, druge vrste po 12.50—15, tretje vrste 10—11, bosanski boljši po 10.50—13.75, slabiji po 5—8 Din. — Teleta prve vrste po 16.50—18, druge vrste 14.25—16, tretje vrste po 12.50—13.50 Din. — Krave prve vrste 13.75—16, druge vrste 11.25—12.50 Din. — Pitane svinje prve vrste 25—28.50, druge vrste po 22.50—28.75, tretje vrste po 22—22.50 Din. — Sene (staro) po 80, novo po 150 Din za 100 kg. — Perutnina: par piščancev (pohancev) 50 Din, par mladih rac do 75 Din za najboljšo kakovost. Slabše kakovosti primarno nižje. — Surovo maslo po 50 Din, sir 8—12 Din. — Zelenjava: grah (luščem) po 12 Din, nov krompir po 10 Din, kolerabce po 7.50, kumare po 25 Din. Prodajali pa so zelenjavo v posameznih tržnih urah tudi pod navedenimi cenami. — Sadje: domače jrečnje po 10 Din liter, jagode po 12—15 Din liter. Debele vrtno jagode po 50 Din za kilogram.

g Pri Jadranski banki shranjene rentne knjižice naj se dvignejo. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja: Po zaprosilu Jadranske banke, podružnice v Ljubljani, oddelek za repatriacijo, z dne 23. maja 1923 se pozivajo stranke, ki so svojčas tej banki radi repatriacije oddale rentne knjižice poštne hranilnice na Dunaju o volnem posojilu, a knjižice še niso dvignile, da jih dvignejo pri podružnici Jadranske banke v Ljubljani ali pa jih od uje pisмено zahtevajo. Za umrle lastnike naj prevzamejo knjižice ali jih pisмено zahtevajo njih dediči. Če zapuščinska obravnava še ni končana, naj pa dediči prijavijo knjižice zapuščinskemu sodišču, da jih to kvirina od Jadranske banke.

g Žitni trg. Cene žitu padajo predvsem valed dviga naše valute.

BORZA.

Zagreb, 1. junija 1923. (Sklep.) Devize: Berlin 0.1240—12.50, Italija 4.07—4.15, London 400 do 407, New York 84.50—85.50, Pariz 5.65—5.75, Praga 2.61—2.66, Dunaj 0.1220—0.1250, Curih 15.65, do 15.75.

Curih, 1. junija 1923. (Sklep.) Devize: Pešta 0.50, Berlin 0.0077, Italija 26, London 25.68, New York 554, Pariz 36.05, Praga 16.55, Dunaj 0.007834, Sofija 5.85, Beograd 6.37%, Varšava 0.01. Valute: n. a. K 0.007834.

Raznošterosti.

PSIHOLOGIJA STRADAJOCIH.

»Deutsche Medizinische Wochenschrift« prinaša sledeča opazovanja prof. Franka, ki je opazoval letos stradajoče na Ukrajini:

Začetkoma so stradajoči razburjeni, nemirni, pogostoma se jezijo in plakajo. Pozneje nastopa otopelost in fantaziranje. Stradajoči ni v stanju logično misliti. Bolečine povzročijo obup. Kričanje lačnih otrok se razlega po vsej vasi. Odrasli so srečnejši v tem oziru, da do zadnjega ohranijo upanje na pomoč. Stradajoči se podajo na pot. Gredo naprej, ne da bi vedeli kam. Veliko jih prenoči ob železnici in pride pod vlake. Storiijo tudi popolnoma neumilne zločine. V končnem apatičnem stadiju nastopi negibčnost, brezbriznost. Mlade žene izgledajo kot starke. Jedo vse, tudi najbolj zoprne stvari. Popolnoma se izgubi usmiljenje, prijateljstvo in občutki. Po večini stradajoči ležijo, ker nimajo volje. Včasih pa obdrži stara navada svojo moč. Prof. Frank je našel popoln red in snago po hišah, kjer so pojedle matere otroke. Žene so izjavile, da vzdržujejo snažnost, ker so tega vajene. Kanibalizma so krive izključno žene. Noben oče še ni zaklal otroka, da bi vžival njegovo meso. Izmed 25. uradno ugotovljenih slučajev kanibalizma so zakrivila 5 slučajev umobolne, 13 živčno abnormale in v 7 slučajih normalni ljudje.

V BOLJSEVIŠKI ŠOLI.

»Rulj« prinaša tole pismo gimnazijke: »Prej se je praznovala nedelja, toda letos so šole prosti torki, nedelja pa je postala delavnik. Veronauka več ni. Namesto veronauka pa imamo zdaj nov predmet: političen abc. Profesor izven ur ima drugo opravilo: plakatura po plotih v mestu komunistične lepake. Političen abc je jako lahka stvar, veliko lažje nego računstvo in ves razred ima dobre note. Pred začetkom in po koncu pouka pojemo »internacionalno himno« prav tako kakor smo prej molili. Toda zavoljo tega se ti pač ni treba razburjati: saj se učim doma pri mami po starem, kakor v pravi šoli. V naši gimnaziji, kdor hoče, se tudi lahko vpiše v Zvezo komunistične mladine, potem se mu ni treba oprostiti če izostane od ure in dobiva še blago za obleko, kakav in sladkor. Vendar pa iz cele naše gimnazije se je tam vpisalo samo šest deklic.«

TAKTIKA SOVJETOV.

Moskovska »Pravda« opozarja sodruge po deželi, da so preveč brezbrizni v boju proti verstu. Vsako agitiranje mora upoštevati razpoloženje množice. Med tem navadno pozabijo naši mladi sodruzi na to temeljno pravilo in povzročijo politične napake, katere samo škodujejo. Sploh ni mogoče vporabljati za nazadnjaške kmete iste dokaze in nastop kakor za politično bolj izobražene delavce. Verstvo ima v kmečkih dušah še bolj trdne korenine nego carizem. Radi tega je potrebna največja previdnost. Brezobzirnost vstvarja samo nove pravljice o čudežih in slično in to se ne da iztebiti. »Pravda« svetuje, naj se pobija verstvo po deželi s pomočjo gmotnih dokazov in opozarjajo poslušalci na nepotrebnost velikih izdatkov za duhovščino. Pobijati bistvo verstva je mogoče samo tam, kjer se je storilo nekaj za izobrazbo poslušalcev z ozirom na naravoslovje in tehnične vede. Razentega morajo protiverski agitatorji zelo vpoštevati narodno ozre. Med židi naj delujejo židje, med Rusi samo Rusi, med mohamedanci — rojeni moslimi. Medtem se zgodijo ravno tukaj pogosto največje napake in ne-taktičnosti.

Ljubljanske novice.

Ij Opozorjamo na sv. mašo in Libero za judenburške žrtve, ki bo danes ob 8. uri pri č. oo. frančiškanih. Tajništvo SKSZ.

Ij Katoliško društvo rokodelski pomočnikov se udeležijo pogrebne spreveda judenburških žrtvi in Ivana Endlicharja z zastavo. Zbirališče danes točno ob dveh v dvorani Rokodelskega doma.

Ij Umetnostna zgodovinsko društvo priredi v nedeljo, dne 3. junija izlet v Godešče, Suho in Skofje Loko. Vodi dr. Fr. Stelč. Program: Ogled gotičnih fresk in starih stavb. Sestanek po prihodu jutranjega vlaka iz Ljubljane na kolodvoru Trata-Skofja Loka. Odhod vlaka iz Ljubljane ob 7. Dostop imajo člani in njih družine. Prijave so sprejemne. V slučaju slabega vremena se izlet preloži.

Ij Občni zbor Stavbene zadrage Stadion r. z. o. z. se bo vršil v petek, 15. junija ob 15. uri v Akademskem domu, Miklošičeva cesta 5. Dnevni red: 1. Poročilo pripravljalnega odbora. 2. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva, 3. slučajnosti. — Pripravljalni odbor.

Ij Probuda. Izredni občni zbor Probude se bo vršil v sredo, dne 6. junija 1923 ob 16. uri na teh. srednji šoli (prilifje). Dnevni red: Sprememba društvenih pravil. Redni občni zbor bo dne 16. junija 1923 istotam in ob isti uri. Dnevni red: 1. Poročila načelstva, tajnika, blagajnika in revizorjev, 2. volitve, 3. slučajnosti. — Odbor.

Ij Vincencijeva družba za Moste, Udmat in Selo priredi v prostorih »Mladinskega doma« na Kodeljevem v nedeljo, dne 3. junija t. l. veselico na prostem v prid svojim revežem in bolnikom. Na sporedu je koncert tamošnje godbe pod vodstvom g. kapelnika Dolinarja, nogometna tekma, šaljiva pošta, burka dva gluha itd. Za jed in pijačo bo preskrbljeno. Začetek ob 5. popoldne. Vstopnina 3 Din.

Ij IX. sestanek znanstvenega odseka slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani se vrši v sredo, dne 6. junija ob 17. v predavalnici bolnice za ženske bolezni. Predava g. primarij dr. Fr. Derganc: »Spoznavnokratična medicina in apendicitis« in asistent dr. A. Kühr: »Appendektomia subserosa kot tipična operacija«. Odbor.

Ij Delavska ljudska visoka šola priredi v nedeljo, dne 3. junija ob 9. dopoldne na univerzi (dvorana št. 90. I. nadstropje) predavanje z diskusijo. Predava vsuč prof. ing. dr. Vidmar o: »Razvoju tehnike in njenem vplivu na način proizvodnje«. Vstop prost.

Ij Zabavni večer društva »Sloček« se vrši danes v hotelu »Tivoli«. Pričetek ob 8. zvečer.

Ij Mladinska predstava osnovne šole Mladika. Osnovna šola Mladika priredi dne 5. junija ob 6. zvečer v dramskem gledališču v dobrodelne namene M. Grošljevo pravilčno igro s petjem, godbo in plesom.

Ij Poročil se je 27. maja g. Karl Klimpel, ravnatelj Merkur banke na Dunaju z gospodično Albino Špuntovo iz Ljubljane.

Ij Društvo slovenskih književnikov je v prošlem mesecu odposlalo na razna podjetja, denarne zavode, družbe in posameznike prošnjo za prispevke v društveni podporni fond, ki je bžrpan, ter se društvo nahaja v zelo težkem gmoem položaju. Poleg tega se slovenski pisatelji nahaja da

nes v obupnih gmoetnih razmerah, ki nedvomno zelo uplivajo na njegovo delovanje, katero morda vendar zna naša javnost ceniti. Drugi narodi se resno zavedajo dolžnosti napram svojim umetnikom in jim nudijo vselej gmoetno pomoč; v upanju, da se tudi naše občinstvo zaveda teh dolžnosti, smo razposlali prošnje, ki so se jim odzvale sledeče firme in posamezniki, ter nam poslali prispevke: Ivan Jelačin, veletrgovec 250 Din, R. Ranzinger, spod. 50 Din, Učiteljski zbor mešč. šole v Trliču 51 Din, Jakil Andrej, tovarnar v Karlovcu, 100 Din, I. C. Mayer, veletrgovina 100 Din, »Transformator« elektrotehn. tov. 1000 Din, Ing. Lovro Maurer, 500 Din, Odvetnika dr. A. Ažman in dr. K. Kuhelj 100 Din, A. Kobi, veletržec, Breg Borovnica 50 Din, Dr. Janko Žirovnik, odvetnik, 200 Din. — Vsem darovalcem izreka »Društvo slovenskih književnikov« najtoplejšo zahvalo, obenem pa tudi prikaže odziva še ostalega občinstva.

Ij Umrlj so v Ljubljani: Aleš Angela, služkinja, 33 let. — Pleško Peter, posestnik, 38 let. — Zamljen Ivan, poslovođa, 23 let. — Močivnik Ivan strojevodja, 23 let. — Burg Aleksander, prosjak, 59 let. — Primožič Franc, krojač, 38 let. — Pestotnik Josip, posestnik, 50 let. — Pirkovič Marija, toh. delavka v poklju, 60 let. — Harišch Katarina, zasebnica, 68 let. — Grmovšek Katarina, postrežnica, 51 let. — Muzlovič Ivana, zasebnica, 58 let. — Zavrl Janez, železniški delavec v poklju, 28 let. — Nessmann Franc, zasebni uradnik, 29 let. — Starkelj Rozalija, žena zasebnika, 59 let. — Dežman Srečko, sin dinarice, 1 leto. — Sovine Marija, žena vpokojenega železniškega sprevodnika, 79 let. — Puškan Danica, hči brivca, 8 let. — Jankar Marija, prodajalka, 20 let.

Ij Samoumor ali zločin. V sredo zvečer so našli Barjani v Ljubljani mrtvo truplo leta 1856 v črni vasi rojenega posestnika Mateja Jarca in ga s čolnom prepeljali za Kobijovo posestvo. Slučaj sam je zagoneten in še ni pojasnjeno, če se je Jarc sam usmrtil ali je pa bil morebiti žrtev zločinca. Jarc je imel zvezani roki in sicer levico na desnem in desnico na levem koleni. Prvi vtis je bil, da gre za zločin. Toda ugotovilo se je, da je znal Jarc silno spretno vezati vaze, da je bil spreten plavač in zato ni izključena možnost, da je samega sebe zvezal in nato s samomorilnim namenom skočil v Ljubljano. Jarc so njegovi domači pogrešili 22. maja 1923, kar so takoj javili varnostni oblasti.

Ij Nočni izgreduh v Ljubljani so vedno hujši. Ponoči od 31. maja na 1. junij so dobovoljci zopet silno motili nočni mir v Ljubljani. Policijska direkcija bo proti nanašanjem kalilec nočnega miru. Nekaj ekscesov omenimo: Na Viču so razru najenergičnejše nastopila in pa občutno kazno-grajati metali kamne v okna gostilničarke Josipine Zarn, ker jih je vinjene odstranila iz gostilne. Razgrajati so bili Janez Bohine, Anton Vasil, Jakob Urh in Ferdo Tomše. — Še neznani fantje so odnesli Jakobu Blazniku v Glinški ulici vrtno utico in jo nesli pred gostilno Ivana Mladava. Trikrat so tudi prenesli občinsko desko in razbili Ivanu Gledu več cementnih cevi. Ivanu Celavcu so razbili steklenice, v katerih so bile na oknu cvetlice. — V Pinarovi gostilni na Glinah je pregovoril Anton Kovačič tesarja Franca Kremžarja da se je slekel in balinal v spodnjih blačah in v srceji in sicer tako, da je Kovačič položil 1000 Din, Kremžar pa obleko in 700 Din. Partijo je Kovačič izgubil, toda izgubljenih 1000 Din ni plačal, marveč pobral svojo listino, katero je prej bil položil na Kremžarjevo obleko.

Ij Napad na Dunajski cesti. Ko je 31. maja ob pol 23. šel poštni poduradnik Ivan Kežek iz Stožice s svojo svakinjo Marijo Laberger po dunajski cesti, so ga pred prelazom železniške proge, ki gre v Dravice, napadli 4 kolesarji, vrgli na tla in ga suvali. Slučajno je prišla na lice mesta vojaška patrulja, ki je razgnala napadalce, od katerih je Labergerjeva spoznala Ivana Dobnikarja in Avgusta Pečnika iz Stožice.

Ij Policijska kronika. Na vogalu Aleksandrove ceste je podrl s kolesom na tla Adolf Prebil kuharico Nežo Fras, katere se je poškodovale. — Jože Humar in Albin Šiškovč sta s motornim kolesom na Celovški cesti podrl 1. 1915 rojenega Antona Demšarja, katerega je njegov oče tedaj poškodovanega prepeljal v bolnišnico. Kolo je padlo na kup gramozja in sta tako Humar, kakor Šiškovč padla nezavestna z njega in sta bila prepeljana v bolnišnico. — Dosedaj še neznani zlikovci so vlomili pri inženjerju Karlu Tavčarju v Čudnovi hiši in odnesli zlatnine v vrednosti 18.800 K; dalje so vlomilej posetili tudi g. vladnega svetnika dr. Franca Rateja zasebno stanovanje na Resljevi cesti in odnesli srebrno žepno uro znamke Eterna, eno srebrno uro znamke »Soclek« in 3200 kron denarja. — Modistini Eberlevi je neznan zlikovec pred stolnico prerezal črn, svilen plašč na treh krajih in ji povzročil 32.000—36.000 kron škodo.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Sobota, 2. junija: »Hasanaginica«. — Izven.

Nedelja, 3. junija: »Hamlet«. — Izven.

OPERA.

Sobota, 2. junija: »Tosca«. Gostovanje g. Josipa Rijavca. Začetek ob 8. uri zvečer. — Red D. Nedelja, 3. junija: »Prodana nevesta«. Začetek ob 8. uri zvečer. — Izven.

Gostovanje g. Rijavca. V soboto, dne 2. t. m. gostuje drugič v operi »Tosca« g. Rijavec kot Cavaradosi. Občinstvo opozorjamo na to predstavo, ker gostuje v njej zadnjič v tekoči sezoni g. Rijavec.

Pri nedeljski predstavi »Prodane neveste« (3. junija 1923) nastopi prvič kot Janko g. Burja. Vlogo Marinka izvaja gospa Lewandowska, vlogo Kecal g. Zathy, vlogo Vaška g. Mohorič, vlogo Esmeralde gđ. Korenjakova. V ostalih vlogah nastopajo g. Smolenski, gđ. Stillojeva, g. Cvejič, g. Debevec, g. Bratuž in g. Zorman.

Dijaški vestnik.

d Akademsko društva Danica, Zaria in Borba se korporativno udeležijo pogrebni svečanosti judenburških žrtvi. Zbirališče ob pol 15. pred Narodnim domom. — Predsednik A. S.

d Osrednji odbor SDZ pozivlja vse podružnice SDZ, da mu javijo novoizvoljen odbor, statiko članov, sklepe in želje občnega zbora najkasneje do 15. junija. Osrednji odbor SDZ.

Cerkveni vestnik.

SPORED

procesije sv. Rešnjega Telesa v nedeljo dne 3. junija v župniji sv. Jakoba.

Ob 8. sv. maša. — V procesiji gredo: 1. Salezijanski gojenci z Rakovnika z zastavo. 2. Osnovna in meščanska šola Prule. 3. 2 mali banderi: St. Jakobska osnovna in meščanska šola. 4. Župno bandero Sv. Jakoba: a) moški, b) ženske (brez sveč). 5. Dekl. Marijina družba z zastavo. 6. Mar. družba žena. 7. Ženske s svečami. 8. 2 mali banderi: a) belo oblečeni dečki in deklice s svečami; b) deklice, ki potrešajo. 9. Narodne noše. 10. Orel z naraščanjem. 11. Godba. 12. Pevci. 13. Najsvetejša. 14. Dostojanstveniki. 15. Mar. kongregacija Žal. M. B. — Po procesiji takoj še tiha maša.

c Gospe kongregacije »Zalostne matere bošče« pri sv. Florjanu naj se polnoštevilno udeležijo procesije pri sv. Jakobu. Iste imajo v torek 5. junija ob 5. svoj shod.

c Dekliška Marijina družba v Križankah poroma prihodnjo nedeljo s popoldanskim vlakom ob 2.10 (torej par minut čez dve) na prijazni Home pri Kamniku in si nazaj grede ogleda misijonistične v Grobljah. — Drugo nedeljo junija, dne 10., ima družba vsakomesečni redni shod, toda že ob treh popoldne mesto ob navadni uri. Članice opozarjamo, da ti dve premembni sporoče vsem sodružnicam, ki ne čitajo redno »Slovenca«.

Prosveta.

pr Pravni vestnik. List za pravoslovje in pravosodje. Izdaja društvo »Pravnik« v Trstu. 5. številka objavlja razpravo dr. Milana Škerlja »Najvažnejše razlike med določbami avstrijskega »Občnega meničnega reda« in »Trgovinskega zakonika

za kraljevino Italijo« in dr. Antona Skumovičeva razpravo »neveljavnost holografne opovoke, popisane samo s (krstnim) imenom«.

pr Planinski vestnik. 6. štev. Duhovni svetnik Jakob Aljaž nadaljuje svoje »Planinske spomine«. Janez Kveder opisuje v sliki »Božič v snegu« zimsko turo na Kredarico. »Aljažev klub SPD« naznanja v svojem poročilu, da se je ustanovil v namen, da organizira službo božjo ob nedeljah in praznikih v poletnih mesecih na gorskih višinah in skrbi za planinske kapelice oziroma jih zgradi. Klub vabi vse, da pristopijo k njemu bodisi kot redni, bodisi kot podporni člani. Redni prispevajo za klubove namene po 10 Din za tekoče leto. Članice lahko sodelujejo pri liturgični opremlitvi za službo božjo in pri notranji opremlitvi kapelic. V akcijskem odboru so: dr. Srebrnič, načelnik, Janko Mlakar, blagajnik in Janez Jalen, tajnik.

Turistika in sport.

Mladinski dom Kodeljevo. V nedeljo 3. junija ob 6. uri zvečer nogometna tekma SK Ilirija (rez): SK Hermes (rez).

Ilirija: Železničarski S. K., Sisak. V nedeljo, dne 3. t. m. ob pol 15. uri se vrši na igrišču Ilirije nogometna tekma med Železničarskim S. K. iz Siska in kombiniranim moštvom Ilirije. Z. S. K. je eden prvih hrvatskih provincijalnih klubov. Gostoval je že lani v Ljubljani, kjer je podlegel komb. m. Ilirije z 1 : 2, dočim je v revanšu v Sisku zmagal s 4 : 2.

Izpred sodišča.

Nepošten voznik. Janez Triler, rojen 1895 v Kranju pristojen, je bil uslužben kot voznik pri podjetju Marije Sirc v Kranju. Ker so si stranke pri plačevanju računov odračunavale razne primanjkljaje, je Sircova uvidela, da si voznik blago prisvaja in si je svojo škodo poravnala pri plači Janeza Triler, kateri temu ni ugovarjal. Meseca marca 1923 je Triler peljal raznim trgovcem v Kranj nekaj sodov špirta. Trgovci pa so ugotovili, da so bili pečati pečati finančne kontrole odstra-

njeni, da je špirt imel mesto 95% le 90% in da je bila špirtu pridana voda. Triler je to svoje dejanje zanihal. Priča Pavel Smid pa je izpovedal, da je Trilerja isti dan, ko je vozil sode, videl v družbi nekakega razcapanega človeka, kateremu je Triler plačal eno klobaso in kruh, iz česar je on sklepal, da mu je ta pomagal pri izvršitvi tatvine. Triler je bil obsojen na 6 mesecev zapora.

Surov pleskar. Trgovca Kosta Novakovič je meseca marca vozil z avtomobilom v Vevče. Kakih 30 korakov pred gostilno št. 7 v Mostah je prišel iz gostilne pleskar Leopold Somrak, zagrabil debel kamen in ga vrgel proti Novakoviču. Ko je ta videl zamahnjati Somraka z roko, je avtomobil zavil. Kamen je priletel v šipo avtomobila in jo razbil. Somrak je bil obsojen na 14 dni zapora.

Tatvina v invalidskem domu. Rudolf Šporenblek, čevljarji vajenec, pristojen v Cerknici in Miha Ogrizek iz Sv. Florjana na Štajerskem, sta bila kot invalida nastanjena v invalidskem domu v Ljubljani. V mesecu januarju 1923 sta tu ukradla 3 rjuhe in eno odejo v vrednosti 1750 K. Ogrizek je bil kot čevljarji vajenec pri Gregorju Ježku na Izanski cesti, kjer je odnesel Filipu Cegovniku par čevljev, Antonu Vidoviču pa srebrno uro z verižico v vrednosti 600 K. Vse te ukradene predmete sta nosila Francetu Janežiču. Rudolf Šporenblek je bil obsojen na 6 mesecev zapora.

Polzvedovanje.

Izgubila se je 31. maja popoldne moška denarnica z dvema obrtnima listoma od glavne pošte po Prešernovi ulici čez most do Studentovske ulice št. 11. Ker sta lastniku obrtna lista nujno potrebna, prosim poštenega najditelja, da listini vrne Jos. Pleško, Studentovska ulica 11., II. nadstr.

Mirno spanje

brez nadlege bolh in sten je zajamčeno. Brez maže in duha. Ne razjeda blaga. Nikak strup. Nova metoda. Ze ena uporaba je trajna in sigurna. Le pismena naročila s prilogo 8 Din. v znakmah na J. F. Gaberšek, Maribor, Koroščeva ulica št. 4.

Iščem stanovanje.

obstoječe stanovanje iz kuhinje in 2 ali 3 sob, za tri odrasle osebe, nagraja 3—5000 K, sporočiti Rozi Sirel, na Gradu.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Čas opazovanja	Barometar v mto	Termometer v C	Psilometer v C	Nabo, vetrovi	Padačina v mm
31.5. 21 h	735.8	20.5	1.4	v. jas.	—
1.6. 7 h	735.8	18.5	1.0	jasno sever	—
1.6. 14 h	734.4	22.7	3.3	jasno zah.	—

Naročajte »Slovenca«!

BERSON je in ostane najboljša kvalitetna znamka. Varuje čevlje; cenejši in trpežnejši je od usnja. Od Vašega čevljarja zahtevajte, da Vam pritrdi BERSON gumi potpetnike in gumi potplate.

MLADENIC, star 21 let, vojaščine prost, želi vstopiti v KAKO TRGOVINO kot učenec

kjer bi imel vso oskrbo v hiši. Cenj. ponudbe na upravo lista pod Učenec 21.

Praktikantinja večja sloven. in nem. knjigovodstva in strojepisja in sloven. stenografije, ISČE SLUŽBE v kakem industr. podjetju ali trgov. pisarni v Ljubljani ali ljublj. okolici. Nastop lahko takoj. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3308.

Rudarje in delavce izvežbane kopače, učne kopače, kopače in težake, **SPREJME** premogokop Ključarovci pri Ormožu na Štajerskem. Za stanovanje in hrano je preskrbljeno. 3310

Samostojna kontoristinja z 10 letno prakso v stavbnih podjetjih, verzirana v vseh pisarniških delih, želi premeniti mesto. Gre tudi na deželo. — Cenj. dopise pod »A. V.« na upravo lista

Knjigovodja perfekten bilancist išče službe. — Ponudbe pod »AGILEN« na upravo lista.

Več dobrih pomočnikov in dva vajenca sprejme MARTIN ZURAN, sobni slikar, Ljubljana, Mestni trg št. 12. 3273

Organist ISČE SLUŽBE. Zmožen je voditi večje cerkvene in društ. zbornice ter obenem lajnik posojilnice in Konsumn. društva z večletno prakso. Naslov pove uprava.

POSLOVODJO za parno žago in tovarno pohištva. Vešč korespondence in knjigovodstva. Le prvovrstna moč, lesnostrokovno izvežban in samostojna moč! — Spričevala, reference in pogoje na naslov:

MARIBORSKA LESNA INDUSTRIJA, Moribor. 3219

SPREJMEMO

POSLOVODJO

za parno žago in tovarno pohištva. Vešč korespondence in knjigovodstva. Le prvovrstna moč, lesnostrokovno izvežban in samostojna moč! — Spričevala, reference in pogoje na naslov:

MARIBORSKA LESNA INDUSTRIJA, Moribor. 3219

Naznanjam vsem prijateljem in znancem, da so dne 27. maja na domu v Radovičih pri Metliki nagloma, a upam, dobro pripravljeni umrli moj dobri oče

Mihael Štular

Priporočam jih v pobožno molitev.

MARTIN ŠTULAR,

vzr. vodja v zavodu sv. Stanislava.

Strojniš ISČE primerne SLUŽBE, najraje na kaki parni žagi. — Ponudbe je poslati na upravnništvo »Slovenca« pod: »Strugar 3247«.

Dražba košnje

se vrši dne 3. junija t. l., in sicer ob pol 10. uri dop. na graščinski Erberci pri Beričevem in ob 2. pop. na graščinskih travnikih pri Zalogu poleg Steleta. Za slučaj prav slabega vremena se preloži dražba na nedeljo 10. junija. 3268

Prijateljstvo lova! Dne 7. junija ob 11. dop.

se vrši v občinski pisarni v Trzinu dražba lova občine Sv. Katarina. Lovišče je zelo obsežno (cirka 2000 ha) in bogata divjačina. — Prijatelji lova se vabijo na obilno udeležbo. 3284

Županstvo občine Sv. Katarina.

Prostovoljna dražba.

HIŠA št. 19 z VRTOM in gospodarskim poslopjem, tik Ljubljane na Glinah, ob državni cesti, se bo PRODALA na JAVNI DRAŽBI v nedeljo, dne 10. junija 1923 ob 2. uri popoldne na licu mesta. — Posedstvo je po svoji lepi legi in obsegu pripravno za vsako obrt ali trgovino. — Več se lahko izve v LEKARNI na VRHNIKI 3137

Vino se toči po 6 Din ali 24 K za 1 l. dokler je kaj zaloga, radi preselitve, prej hotel Vega, Spod. Šiška, Celovška cesta 26, čez ulico in v lokalni. Na zalogi je še teran iz l. 1914, ista cena. Spoštovanjem ANTON MAYER. 3302

Kdor mi posodi 25.000 D mu dam v novi hiši STANOVANJE, na periferiji mesta, za obresti. Stanovanje obstoji iz 2 sob in kuhinje ter pritliklin in vrta. — Naslov pove upravnništvo »Slovenca« pod št. 3307.

JAVNA DRAŽBA.

V nedeljo dne 3. junija se bo prodala na javni dražbi GOVEJA TRAVA v Hantmanah od 3. do 4. popoldne. 3292

Dražba lova

občine NAKLO se bo vršila dne 6. junija ob 11. uri dop. pri okr. glavarstvu v Kranju. Lovišče obsega cirka 1300 ha, večinoma v Udnem borstvu. 3283

Županstvo občine NAKLO.

Damske slamnike in klobuke po znatno znižanih cenah priporočam cenjenim DAMAM IVANKA STEGNAR, modistka, Rimska cesta št. 10. 3301

DOBRO OHRANJENA. KOMPLETNA postelja in umivalnik

s predalom za perilo NAPRODAJ v CIGLERJEVI UL. 115, NOVI VODMAT.

Harmonij

se PRODA. — Naslov pri upravi lista.

Erman & Arhar

mizarstvo, ST. VID n. Ljubljano 4. Sprejemava vsa stavbna in pohištvena dela. Pohištvo lastnega izdelka stalno na zalogi. — Cene konkurenčne. — Postrežba točna. — Načrti in proračuni brezplačno. Se priporočava. 3295

Naprodaj so 3 posestva:

novi poslopje na lepi ravnini, blizu žel. postaje, 4 orale najlepše zemlje, cena 580 tisoč kron; dalje mala hiša z nekaj zemlje in sadonosnikom za okr. cesto, na promet. kraju, cena 160 tisoč kron; končno posestvo z lesnim poslopjem, še dobro ohranjeno, 6 oralo v gozdu, 5 oralo v travnikih, velik sadonosnik in nekaj vinograde, za ceno 320 tisoč kron, zaradi preselitve. Več povedo osebno pri Kračanu v Ločah pri Poljanah, v torek 5. junija popoldne in v četrtek, 7. junija.

Radi opustitve trgovine prodajamo po znatno znižanih cenah

vse vrste pohištvo

Trgovina s pohištvom in tapet. delavnica BRATA SEVER, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 13 (Kolizej).

Ročni šivalni stroj

po jako nizki ceni napredaj. — ROŽNA DOLINA št. 120. 3294

Naphtalin surovi zoper MOLJE in mrčesa, kg

3 Din. Katran iz lesa kg 2 Din, brutto za netto, ter STELAŽE za mešano trgovino, PRODA F. CVEK, Kamnik. 3303

Naprodaj v Ljubljani

mala, vili podobna HIŠA s parketiranimi sobami, oddaljena od glavne pošte 12 minut, pod zelo ugodnimi pogoji. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. — Naslov pove uprava lista pod št. 3282.

KUPIMO

1 čevlj. sekalni stroj

(Stanzmaschine) na transmisijski pogon. — Ponudbe na: »Tovus«, tvornica kož, Tržič. 3218

Trboveljski premog

n DRVA ima stalno v zalogi v vsaki množini DRUŽBA »ILIRIJA«, Ljubljana, Kralja Petra trg 8. Telefon št. 220.

Sanatorij in oddihališče

(ERHOLUNGSHHEIM)

dr. Pečnik v Rog. Slatini

SEČOVO poleg SLATINE — da se omogoči pacientom, bolnim na notranjih boleznih, kakor tudi vsem, ki so odpočitka potrebni, pri primernih cenah, izvrstni hrani in krasni legi bivanje in zdravniško zdravljenje. Prospekti gratis. Mastline (Mastkuren) z ležalnimi kurami (Liegekuren), dietne kure, solne kure pozimi in poleti, vodozdravilne, terenske kure, itd., itd. B 2321

Bohn-ova opeka

priznana kot najboljša in najcenejša v Jugoslaviji.

Zastopstvo:

Friedmann & Šterk

Meduličeva 17 Zagreb Telefon 20-35

5 stavbenih parcel

PRODAM od 500—550 m² po 30 Din m². — Naslov se izve v upravi pod št. 3222.

Kompletna rabljena moderna

parna naprava za barvanje

in večja množina ANILINSKIH BARV po jako nizki ceni napredaj. Interesenti naj se zgledajo pod »UGODNO 3165« na upravnništvo »Slovenca«.

Kupimo OPALOGRAF

Ze rabljen. — Ponudbe z označbo cene in velikosti na naslov: Telovadni odesk OREL, Šmarjeta, Dolenjsko. 3215

„DIAMALT“

Pozor peki! »Diamalt«, tvornice Hauser i Sobolka, Beč-Stadlau, v predvojni kakovosti, se edino dobi pri glav. zastopniku za Jugoslavijo EDUARD DUŽANEC, Zagreb. Skladišče Strossmajerova 10. Varnost se ponaredb v prahu ali tekočini!

Velika zaloga

aznovrstnih OTROŠKIH VOZČKOV, LESNIH vozčkov na 4 kolesih, DVO-KOLES najnovejšega tipa, malih najnovejših MOTORČKOV, ŠIVALNIH STROJEV in vsakovrstnih delov. — PNEVMATIKA na debelo in drobno poceni. Spremajmo se vsa popravila. »TRIBUNA«, tovarna dvokoles in otroških vozčkov n delov, LJUBLJANA, Karlovska c. 4.

Oddam novo urejeno

trgovino meš. blaga

v lastni hiši z vsemi pritliklinami na prometnem kraju Gorenjske v KOMISIJSKO vodstvo proti primer. odškodnini izur. samostojnemu trgovcu, oženj. brez otrok — Potrebna je samo delna kavcija za vrednost blaga. — Ponudbe pod šifro »PODJETNOST 3190« na upravo lista.

Lepa hiša: tri sobe, kuhinja,

ograjn vrt, vodovod, pri električni železnici v Novem Udmatu, prosto stanovanje, NAPRODAJ za 100.000 Din. — Poizve se od 12. do 2. pri Francu PUC, Kongresni trg 7/III.

Naprodaj je hiša

trinadstropna, v sredi Ljubljane, na lepem prometnem kraju, pripravna za trgovino in obrt. Cena 250.000 Din. — Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 3233.

ODDAM TAKOJ V NAJEM

trgovino z meš. blagom.

V hiši se nahaja gostilna, lesna obrt, trafika in poštni urad. Blizu železniške postaje na prometnem kraju na Notranjskem. Naslov pri upravi pod št. 3106.

V Bohinju!

V najlepši legi Bohinjskega jezera se nahaja **HOTEL SV. DUH**: 30 sob z novo vpeljano električno lučjo. Čolni in kopališče na razpolago. — Izborna kuhinja. — Postrežba točna in solidna. — Cene zmerne. — Za mnogobrojen obisk se priporoča **FELIKS SELJAK**, hotelir.

Ugodna prilika.

Prodaj radi selitve, pol ure hoda od Ljubljane oddaljeno POSESTVO s 4000 m² zemlje, ki obstoja iz velike hiše, 600 m² zazidane ploskve, moderna ledenica, več sob, delavnica za prekačevanje mesa, klavnic, velika zidana šupa, obokana klet, električna luč, zelo prometna točka ob obč. cesti, pripravnost za mesno industrijo, zalogo pive ter za vsako obrt in trgovino, vse v najboljšem stanju; sedaj v hiši mesarska obrt s tedensko klajo 5—6 goved. Naslov v upravi pod št. 3235.

! ! ! AUTO ! ! !

BENCIN OLJE MAST

PNEUMATIKA VSA POPRAVILA IN VOZNIJE

JUGO-AUTO d. z o. z. v Ljubljani.

Le prvovrstno blago in delo po solidnih cenah nudi

Vrtni stole

zložljive, zelo lično izdelane, dobavljiva franko vagon Borovnica po 60.— Din komad, STOLARNA

A. KOBİ, Borovnica.

Enonadstropno hišo

z devetimi stanovanji na Selu PRODAM. Cena nizka. — Naslov pove upravnništvo »Slovenca« pod številko 3261.

HIŠA

v Domžalah št. 56

JE NAPRODAJ.

Več pove lastnica **MARIJA GORJANC** v Kranju. 3262

Bučno seme

dva vagona, KUPIMO. Ponudbe z vzorci in ceno na »MEXIDA«, mednarodna eksportna in importna d. z o. z., LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 33. 3278

Poznani Maršnerovi

„BRAUSE“

LIMONADNI PRASKI

kakor tudi vse vrste bonbonov, keksov, čokolade, vafelov, za sladoled itd. se dobi vedno v veliki izbiri pri trdici

JOSIP VITEK, Ljubljana, Krekov trg 8 izraven Mesinaga domač. Na debelo!

Zahtevajte cenik!

VELIKA ZALOGA
klobukov in slamnikov
se dobi pri
Franc Cerar
tovarnar v Stobu, pošta Domžale.
Prevzemajo se tudi stari
klobuki in slamniki v po-
pravilo pri KOVACEVIČ
i TRSAN v LJUBLJANI,
Prešernova ulica št. 5.
Sprejemanje v sredo.
Zaloga v Celju, Gosposka ulica 4.

Vreče rabljene
dobro ohranjene, kupim — JOS. BAH-
VEC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 7.

POHIŠTVO!
Kdor si želi nabaviti trpežno pohištvo,
kakor: SPALNICE, JEDILNICE, kuhinj-
sko in pisarniško opremo, iz trdega ali
mehkega lesa, jo ima vedno v zalogi in
prodaja po nizkih cenah strojno mizar-
stvo ANDREJ KREGAR, št. Vid nad
Ljubljano (Slovenija). — Sprejemam na-
ročila tudi po RISBAH! 1858

Klavirje
pianine, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. —
Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb.
instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. —
Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Mat., Ljubljana, Kongresni trg 15

Veletrgovina Brata Kopač
v Slovenjgradcu.
Velika zaloga manufakture, železnine in špe-
cerije po najnižjih cenah.

Alojzij Lenček,
stavebeni in galanterijski klepar,
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29
SE PRIPOROČA ZA VSA V TO STROKO SPADAJOČA DELA.
Cene zmerne. 2117 Delo solidno.

Prometni zavod za premož
d. d.
v Ljubljani
prodaja
iz slovenskih premogovnikov
velenjski, šentjanški in
trboveljski premog
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah pre-
mogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska
podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora ter priporoča
I^a čehoslovaški in angleški koks
za livarne in domačo uporabo,
kovaški premog, črni premog
in brikete.
Naslov:
Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/II
Podružnica v Novem Sadu (Bačka).

OVES — KORUZO — OTROBE
PŠENIČNO MOKO i. dr. mlevske pridelke oddaja najceneje tvrdka
A. VOLK — Ljubljana — Resljeva cesta št. 24.

Penzija »Grintovec«
grad PREDDVOR, p. TUPALICE
pri KRANJU.
Na vznožju velikanov alp Grintovca in
Storžiča, krasna solčna lega. Ozračje
zdravniško dokazano lekovito. — Veliki
prostori, gledališče. Izvrstna oskrba. —
Eldorado v vsakem oziru. — Cena
80 Din za hrano, sobo in
postrežbo. V depandanci ZARJA (grad
Češnjice, p. Moravče) samo 70 Din. —
Priglasitev 8 dni preje na odvetnika dr.
A. Wurzbach, grad Češnjice, p. Moravče

L. Mikuš
Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svoje zalogo
dežnikov in solčnikov
in sprehajalnih palic.
Popravila točno in solidno!

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug
Ljubljana, Bohoričeva ulica 24.

Cenj. občinstvu priporočam svetovno
znane šivalne stroje
GRITZNER
v vseh opremljen za rodbinsko in obrtno
rabo ter vse posamezne dele, olje, igle
za vse sisteme. Edino le pri
JOSIP PETELINC,
LJUBLJANA, Sv. Petra nasip 7.

Poduk v vezenju
brezplačen. Isto
tam galanterija,
srajce, kravate,
potrebščine za
šivilje, krojače,
čevljarje, sedlar-
je, gumbi, žilice,
noži. Na veliko
in malo. Več-
letna garancija.
Cene najnižje.

Zelo dober harmonij
PRODAM po ugodni ceni. — Vpraša še
pri upravi »Slovenca« pod št. 3270.

11151, podgane, stenice, ščurki
n vas golazen mora poginuti, ako porabite
moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena
sredstva, kot proti poljakom in hišnim mišim
K 28, za podgane K 28, za ščurke K 30, za ste-
nice K 28 uničevalce moljev K 10 in 20; proti
mrčozom K 10 in 20; mazilo proti ušem pri
ljudih K 10 —; in živali K 10 —; za uši v obleki
in perilu K 10 in 20; proti mrčozom na sadju
in zelenjavi proti mravljam 10 in 20 K. Pošljite
po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Petričjska ul. 3. Zagreb 39.
Kupovcem pri večjem odjemu popust.

Popolnoma varno naložite svoj denar v
VZAJEMNI POSOJILNICI V LJUBLJANI
r. z. z. o. z. — sedaj poleg nunske cerkve,
poleti 1. 1923 v svoji lastni palači ob Miklošičevi
cesti poleg hotela »UNION«.
Hranilne vloge se **6%** brez odbitka rentnega in
obrestujejo po **6%** invalidskega davka.
Vloge v tekočem računu se obrestujejo po **5 1/2%**
Hranilne vloge vezane na dobo pol leta po **6 1/2%**
Večji zneski se obrestujejo po dogovoru.

Arhitekt in mestni stavbenik
Viljem TREO
Ljubljana, Gosposvetska cesta 10.
Telef. inter. št. 103. Ustanov. leta 1850.
se priporoča za zgradbe vseh vrst
ter izvršuje načrte in proračune.

Parna žaga Fran Ravnikar
mestni tesarski mojster
Ljubljana, Linhartova ulica št. 25
kupi po najvišjih dnevni cenah razne
vrste okrogli les, kakor tudi cele gozdne parcele.

Ljudsko letovišče na Bledu.
Internacionalna kopališna in hotelska d. o. na Bledu
oddaja v najem bivoše Rikljevce zračne lope za ceno od
Din 12— in Din 15— dnevno.
Istotam celodnevna penzija Din 60. Državni uradniki in delavci
dobe 10% popusta.

Banka za trgovino, obrt
Delniško društvo in industrijo Delniško društvo
Jelačičev trg 4 **ZAGREB** (lastna palača)
Delniška glavica z rezervami Din 23,000.000.— (K 92,000.000.—).
Telefon 2—85, 7—96, 11—94 in 15—54.
Brzojavke Trade i Trgobanka.
Podružnice Koprivnica, Ruma.
Afilirani zavodi v vseh večjih trgovskih središčih Jugoslavije. —
Direktne zveze s prvorazrednimi bankami v celi Evropi ter Ameriki.
Prejema vloge na knjižice in na tekoči račun po najkulantnejem
obrestovanju.
Eskomptira menice in devize.
Financira in ustanavlja obrtniška, trgovska in industrijska podjetja.
Kupi in prodaja valute, devize in vrednostne papirje.
Podeljuje predujme na vrednostne papirje.
Borzna naročila izvršuje kulantno in točno.
Izdaja čeke in kreditna pisma ter izvršuje izplačila na temelju akre-
ditiva na vsa tu- in inozemska mesta.

Zadružna Gospodarska banka d. d.
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 10
(v lastni palači vis a vis hotela »Union«). Telefon št. 57.
Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK. Ekspozitura: BLEDO.
Interesna skupnost s: Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Kar-
lovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.
Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne
papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema
vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskr-
buje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi
pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Drž. razr. loterije.